

Camilla T. Dalsgaard og Kasper Lemvigh

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde

En analyse af kommunerne i Region Sjælland,
2010-2014

Udgifter, brugere og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde – En analyse af kommunerne i Region Sjælland, 2010-2014

Publikationen kan hentes på www.kora.dk

© KORA og forfatterne, 2016

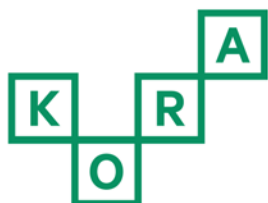
Mindre uddrag, herunder figurer, tabeller og citater, er tilladt med tydelig kildeangivelse. Skrifter, der omtaler, anmelder, citerer eller henviser til nærværende, bedes sendt til KORA.

© Omslag: Mega Design og Monokrom

Udgiver: KORA
ISBN: 978-87-7509-984-9
Projekt: 11050

KORA
Det Nationale Institut for
Kommuners og Regioners Analyse og Forskning

KORA er en uafhængig statslig institution, hvis formål er at fremme kvalitetsudvikling samt bedre ressourceanvendelse og styring i den offentlige sektor.

Det Nationale Institut
for Kommuners og Regioners
Analyse og Forskning

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00

Indhold

1	Sammenfatning	4
2	Baggrund og formål	7
3	Udgifter pr. 18-64-årig indbygger	9
3.1	Fremgangsmåde	9
3.2	Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med andre regioner	10
3.2.1	Udgifter 2014	11
3.2.2	Udvikling i udgifterne 2010-2014	13
3.3	Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	16
3.3.1	Udgifter 2014	16
3.3.2	Udvikling i udgifterne 2010-2014	21
4	Brugerandele i befolkningen	24
4.1	Fremgangsmåde	24
4.2	Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	26
4.2.1	Brugerandele 2014	26
4.2.2	Udvikling i brugerandele 2010-2014	30
5	Enhedsudgifter – udgifter pr. bruger	36
5.1	Fremgangsmåde	36
5.2	Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland	37
5.2.1	Enhedsudgifter 2014	37
5.2.2	Udvikling i enhedsudgifter 2010-2014	41
	Tabelbilag	48

1 Sammenfatning

Kommunerne i Region Sjælland (RS17) står i de kommende år over for at skulle tage stilling til, om og i givet fald hvordan de vil foretage effektiviseringer på det specialiserede socialområde. På den baggrund har kommunerne i Region Sjælland bedt KORA om at foretage en række analyser af det specialiserede socialområde med henblik på at skabe forbedret styringsinformation.

Analyserne i denne rapport giver viden om RS17-kommunernes udgifter, brugerandele og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde, fordelt på forskellige typer af ydelser og foranstaltninger. Rapporten opgør og sammenligner kommunernes udgifter pr. 18-64-årig indbygger i perioden 2010-2014. Desuden afdækkes og sammenlignes de enkelte kommuners *brugerandele*, dvs. antallet af brugere pr. 18-64-årig, og *enhedsudgifter*, dvs. brugernes gennemsnitlige udgiftstygde.

Analyseresultater – hovedkonklusioner

Overordnet set viser resultaterne, at RS17-kommunernes udgifter til det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig er steget fra 2010 til 2014. I samme periode er andelen af botilbudsmottagere steget, mens enhedsudgifterne til botilbud er faldet i kommunerne i Region Sjælland. De stigende udgifter kan altså tilsyneladende henføres til stigende "mængde" (brugertal) frem for stigende "pris" (enhedsudgifter). Der kan være forskellige årsager til, at der er flere og billigere foranstaltningsmottagere i 2014, end der var i 2010. Eksempelvis kan det skyldes, at der visiteres flere borgere med gennemsnitligt mindre omfattende behov, at målgruppens sammensætning har ændret sig, at efterspørgslen er øget, og at man driver tilbuddene mere effektivt.

De overordnede tendenser dækker over forskelle mellem kommunerne inden for Region Sjælland, både i udgifter, brugertal og enhedsudgifter, samt udviklingen heri. Forskellene kan være udtryk for fx forskelle i brugersammensætning, politisk besluttede serviceniveauer, strategivalg og visitationspraksis mellem kommunerne.

Hovedkonklusionerne uddybes nedenfor.

Hvordan kan resultaterne bruges?

Analyseresultaterne kan bruges som grundlag for at diskutere, i hvilken grad omfanget af og udviklingen i udgifter, brugertal og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde er udtryk for bevidste prioriteringer eller udslag af tilfældigheder eller udviklinger, som RS17-kommunerne ikke har kunnet styre. Resultaterne kan bruges som udgangspunkt for diskussioner af, hvilken retning den strategiske styring af området skal tage i de kommende år, når det gælder fx visitationspraksis og serviceniveauer samt håndtering af ændret efterspørgsel og nye eller ændrede målgrupper.

Med afsæt i rapporten kan det også drøftes, hvorvidt RS17-kommunerne har et passende niveau af udveksling af erfaringer med myndighedsudøvelse på det specialiserede voksenområde. Ligeledes kan man drøfte behovet for dybere analyser af tilgangen i brugertallet. Et oplagt næste skridt kunne således være at gå i dybden med, hvorfor antallet af brugere er steget, og hvad det er for nogle brugergrupper, der er kommet flere af. Skyldes det eksempelvis ændret serviceniveau, ændret visitation, øget tilgang fra ungeområdet, forlænget levetid blandt visse målgrupper eller tilgang af nye målgrupper? Endelig kan man overveje muligheden for analyser af, hvilke målgrupper der modtager hvilke indsatser, til hvilken pris

og af hvilken kvalitet. Sådanne analyser kunne gå i dybden med, hvad sammenlignelige brugere koster i forskellige kommuner, og hvilken socialfaglig kvalitet der ligger i de forskellige tilbud og indsatser.

Udgifter pr. 18-64-årig

Den regionale benchmarking viser, at udgiftsniveauet på det specialiserede voksenområde blandt kommunerne i Region Sjælland, set under ét, ligger omtrent på landsgennemsnittet. Samlet set bruger kommunerne i Region Sjælland 7.726 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området i 2014. Det svarer nogenlunde til niveauet blandt kommunerne i Region Hovedstaden. Der er dog forskelle i prioriteringen af midlerne inden for området. Således bruger kommunerne i Region Sjælland i 2014 flere penge på botilbud efter servicelovens §§ 107-108 end landsgennemsnittet, men færre penge på socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, personlige hjælperordninger efter §§ 95-96 og hjælpemidler til handicappede. For dagtilbud til voksne samt kontaktperson- og ledsagerordninger ligger udgifterne i RS17 omtrent på landsgennemsnittet.

Fra 2010 til 2014 er de samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende steget med 5 pct. i kommunerne i Region Sjælland. Det er en udgiftsvækst, der svarer nogenlunde til udviklingen på landsplan (4 pct.) og i Region Hovedstaden (5 pct.). Stigningen i de samlede udgifter dækker over faldende udgifter til nogle foranstaltninger og stigende udgifter til andre. I Region Sjælland har der været faldende udgifter til længerevarende botilbud og stigende udgifter til midlertidige botilbud og socialpædagogisk støtte, herunder i botilbudsliggende almene boliger. En tilsvarende udvikling ses i Region Hovedstaden. Derudover er udgifterne til hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96 steget med 5 pct. i kommunerne i Region Sjælland i perioden, mens kommunerne i Region Hovedstaden har haft en stigning på 13 pct. Desuden er udgifterne til hjælpemidler i kommunerne i Region Sjælland faldet med 7 pct. i perioden, mens de har været uændrede på landsplan.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes udgifter til voksenområdet i 2014, både samlet set og fordelt på foranstaltninger. Kommunerne med de højeste samlede udgifter pr. 18-64-årig indbygger har halvanden til to gange så høje udgifter som kommunerne med de laveste. De samlede udgifter i 2014 svinger fra 6.376 kr. til 12.800 kr. pr. 18-64-årig indbygger i kommunerne inden for Region Sjælland. Hvis man ser på de forskellige foranstaltninger, varierer udgifterne til § 85-støtte og til § 107- og § 108-botilbud med en faktor 5-6 mellem kommunerne i Region Sjælland. Ser man på de samlede udgifter til botilbud og socialpædagogisk støtte, udlignes forskellene lidt mellem kommunerne (faktor 1½-2). Også for de øvrige foranstaltninger varierer udgifterne mellem RS17-kommunerne.

Der er ligeledes forskelle i udviklingen i udgifterne fra 2010 til 2014 mellem kommunerne i Region Sjælland. Tre kommuner har haft faldende udgifter i perioden, mens 12 kommuner har haft stigende udgifter. En enkelt kommune har haft uændrede udgifter og en enkelt har ikke kunnet levere valide udgiftstal. Der har været fald i de samlede udgifter på op til 12 pct. og stigninger på op til 31 pct. i de enkelte kommuner.

Brugerandele – modtagere pr. 18-64-årig

Brugerandelene er generelt steget på det specialiserede voksenområde i kommunerne i Region Sjælland. Der er således flere borgere i 2014, der bor i et botilbud eller modtager hjælp og støtte i eget hjem, end der var i 2010, set i forhold til det samlede antal 18-64-årige indbyggere. En del af forklaringen på de stigende udgifter fra 2010 til 2014 er altså tilsyneladende, at antallet af brugere er steget.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes brugerandele på voksenområdet i 2014. Kommunerne med flest borgere i botilbud har to til tre gange så mange botilbudsmottagere som kommunerne med færrest. Samlet set har en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland 83 borgere i botilbud eller botilbudslignende almene boliger pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i 2014. Det tal svinger fra 40 til 133 botilbudsmottagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i de enkelte kommuner.

Hvis man ser på de forskellige botilbudstyper, er variationen tilsyneladende størst i andel borgere i botilbudslignende almene boliger. Der er dog også størst usikkerhed forbundet med disse brugertal. Også andelen af brugere af § 107- og § 108-botilbud varierer mellem kommunerne i Region Sjælland (med en faktor 5-7).

Der er ligeledes forskelle i udviklingen i brugerandelene fra 2010 til 2014 mellem kommunerne i Region Sjælland. Brugerandelen i botilbud er steget med 30 pct. fra 2010 til 2014 i RS17-kommunerne, set under ét. 14 kommuner har haft stigende brugerandele i botilbud i perioden, mens én har haft faldende brugerandele. For to kommuner kan der ikke beregnes en samlet udvikling. Der har i de enkelte kommuner været fald i den samlede brugerandel i botilbud på op til 9 pct. og stigninger på op til 65 pct.

Enhedsudgifter – udgifter pr. modtager

Enhedsudgifterne er generelt faldet på det specialiserede voksenområde i kommunerne i Region Sjælland. Den enkelte borger i botilbud er således gennemsnitligt billigere i 2014 end i 2010.

Den kommunale benchmarking viser, at der er forskel på RS17-kommunernes enhedsudgifter på voksenområdet i 2014. Gennemsnitligt koster en borger, der bor i et botilbud eller en botilbudslignende almen bolig i Region Sjælland knap 681.000 kr. i 2014. Enhedsudgiften svinger med knap en faktor 2 mellem RS17-kommunerne, fra 493.000 kr. pr. botilbudsmottager i den billigste kommune til 919.000 kr. i den dyreste kommune.

Hvis man ser på de forskellige botilbudstyper, er variationen tilsyneladende størst i enhedsudgiften i botilbudslignende almene boliger. Der er dog også størst usikkerhed forbundet med disse tal. Også enhedsudgifterne i § 107- og § 108-botilbud varierer mellem kommunerne i Region Sjælland (med en faktor 2-3).

En gennemsnitlig botilbudsmottager i RS17 er 14 pct. billigere i 2014 end i 2010. Den samlede udvikling i enhedsudgifterne dækker over forskelle mellem kommunerne i Region Sjælland. 12 kommuner (ud af 15) har haft faldende enhedsudgifter i botilbud i perioden, mens tre har haft stigende. Der har i de enkelte kommuner været stigninger i de samlede enhedsudgifter i botilbud på op til 17 pct. og fald på op til 35 pct.

Flere brugere og lavere enhedsudgifter følges ad

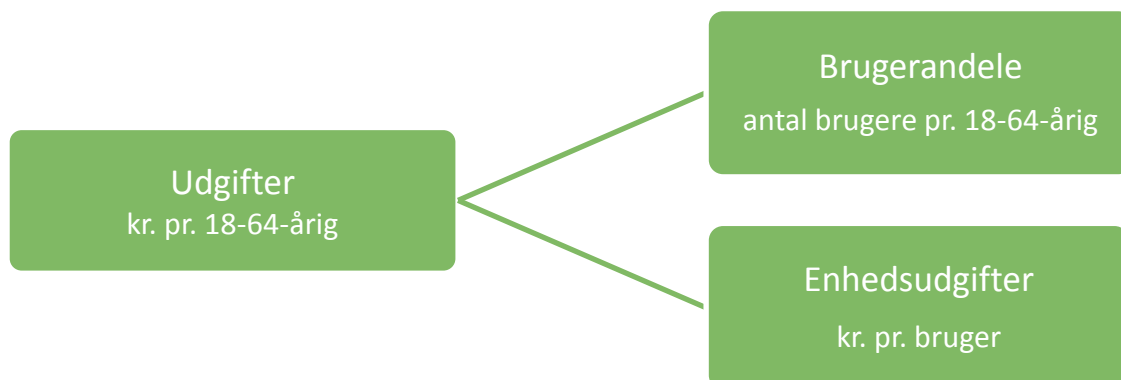
Der er i 2014 en vis tendens til, at kommuner med flere botilbudsmottagere pr. 18-64-årig har lavere enhedsudgifter, og omvendt. Der er en tilsvarende sammenhæng mellem stigende brugerandele og faldende enhedsudgifter i perioden fra 2010 til 2014. Jo flere af en kommunes borgere, der bor i botilbud, des billigere er den enkelte botilbudsmottager altså. En mulig forklaring kan være, at det gennemsnitlige behov – og dermed det gennemsnitlige støtteomfang og den gennemsnitlige udgiftstyngde – blandt mottagerne falder, jo flere af en kommunes borgere, der bor i botilbud.

2 Baggrund og formål

Kommunerne i Region Sjælland (RS17) står i de kommende år over for at skulle tage stilling til, om og i givet fald hvordan de vil foretage effektiviseringer på det specialiserede socialområde. Arbejdet med effektiviseringstiltag udfordres dog af, at styringsinformationen på området i mange henseender er mangelfuld. RS17 mangler derfor dele af den styringsinformation, som kan danne grundlag for diskussioner og eventuelle beslutninger om fremtidige effektiviseringer på det specialiserede socialområde. På den baggrund har RS17 bedt KORA om at foretage en række analyser af det specialiserede socialområde med henblik på at skabe forbedret styringsinformation.

Denne rapport giver viden om RS17-kommunernes udgifter, brugerandele og enhedsudgifter på det specialiserede voksenområde, fordelt på forskellige typer af ydelser og foranstaltninger. Rapporten opgør og sammenligner først kommunernes udgifter pr. 18-64-årig indbygger. Derefter "dekomponeres" udgifterne ved at afdække og sammenligne *antal* brugere pr. 18-64-årig (brugerandelen) og brugernes gennemsnitlige *udgiftstyngde* (enhedsudgiften) i de enkelte kommuner. Tankegangen er illustreret i figur 2.1.

Figur 2.1 Udgifter, brugerandele og enhedsudgifter

Rapportens analyser besvarer følgende spørgsmål:

- Er udgifterne til det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig indbygger i kommunerne i Region Sjælland relativt høje eller lave i 2014 sammenlignet med andre regioner? Hvordan er udgifterne fordelt på forskellige ydelser og foranstaltninger?
- Hvordan har udgifterne pr. 18-64-årig indbygger udviklet sig over tid? Er der sket ændringer i udgifternes fordeling på forskellige ydelser og foranstaltninger?
- Hvor store brugerandele har kommunerne i Region Sjælland i det hele taget og i forhold til hinanden? Hvordan er brugerne fordelt på forskellige udvalgte foranstaltninger?
- Hvordan har brugerandelene udviklet sig over tid? Er der sket forskydninger fra nogen foranstaltninger til andre?
- Hvor høje enhedsudgifter har kommunerne i Region Sjælland i det hele taget og i forhold til hinanden? Hvordan ser enhedsudgifterne ud på forskellige udvalgte foranstaltninger?
- Hvordan har enhedsudgifterne udviklet sig over tid? Er nogen foranstaltninger faldet eller steget mere i pris end andre?

I rapportens analyser ser vi kommunerne i et *myndighedsperspektiv*, idet vi fokuserer på udgifter, enhedsudgifter og brugerandele, hvad angår de borgere som kommunen har myndigheds- og betalingsansvar for. I en anden KORA-analyse for RS17 er der fokus på kommunerne i et *driftsherreperspektiv*, idet vi ser på indtægterne fra salg af pladser i de tilbud, som kommunerne driver.¹

Generelt skal det bemærkes, at opgørelserne ikke er bedre end de udgiftskonteringer og indberetninger af brugertal, der ligger til grund for dem. Desuden understøtter den autoriserede kontoplan ikke en opdeling af alle relevante udgiftsgrupper. KORA har kun i et vist omfang haft mulighed for at tage højde for dette, ligesom der er taget forbehold herfor i rapporten.

Særligt for brugertallene er det vigtigt at være opmærksom på, at undersøgelsen anvender data fra tre forskellige kilder, nemlig Danmarks Statistik, KORA og RS17. Det er nødvendigt, fordi der kun findes få nationale valide, sammenlignelige og dækkende registerdata for antallet af brugere på det specialiserede voksenområde. De anvendte data er således de bedst mulige, når vi ønsker at sammenligne kommunerne og sige noget om udviklingen over tid. Der er dog visse usikkerheder forbundet med at sammenligne tal fra forskellige, uafhængige dataindsamlinger udført af forskellige institutioner på forskellige tidspunkter. De væsentligste usikkerheder er diskuteret i afsnit 4.1.

Læsevejledning

Rapportens analyser er opdelt i tre kapitler:

- Kapitel 3 ser på udgifterne til området for botilbud og støtte til voksne handicappede og sindslidende, opgjort pr. 18-64-årig indbygger og fordelt på forskellige ydelser og foranstaltninger. Udgifterne opgøres i 2010-2014 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland samt mellem Region Sjælland og de øvrige regioner.
- Kapitel 4 ser på brugerandele, opgjort som antal brugere pr. 18-64-årig indbygger og fordelt på forskellige udvalgte foranstaltninger. Brugerandelene opgøres i 2010 og 2014 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland.
- Kapitel 5 ser på enhedsudgifter, opgjort som udgifterne pr. bruger og fordelt på forskellige udvalgte foranstaltninger. Enhedsudgifterne opgøres i 2010 og 2014 og sammenlignes mellem kommunerne i Region Sjælland.

Hvert kapitel indeholder en kort beskrivelse af fremgangsmåden i analyserne.

¹ Jf, notatet "Køb og salg af pladser på det specialiserede socialområde" (KORA:2016).

3 Udgifter pr. 18-64-årig indbygger

3.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør udgifterne til det specialiserede voksenområde pr. 18-64-årig indbygger på syv delområder. Undersøgelsen bygger på kommunernes indberettede regnskabsoplysninger til Danmarks Statistik. Vi opgør driftsudgifterne til de syv delområder efter de funktioner i den kommunale kontoplan, der fremgår af tabel 3.1. Udgifterne opgøres ekskl. statsrefusion.

Tabel 3.1 Syv delområder i opgørelsen af udgifter pr. 18-64-årig indbygger

Delområde	Serviceoven	Foranstaltningstype	Udgift jf. kontoplanen
1	§ 107	Midlertidige botilbud	5.38.52
2	§ 108	Længerevarende botilbud	5.38.50
3	§ 85	Socialpædagogisk støtte	5.32.33 grp. 003, 004, 200 og 999
4	§§ 95-96	Intensiv hjælp og pleje i eget hjem	5.32.32 grp. 002-003
5	§§ 97-99	Ledsagerordning, støtte- og kontaktpersoner mv.	5.38.53
6	§§ 103-104	Dagtilbud	5.38.58 5.38.59
7	§§ 112-114	Hjælpe midler til handicappede	5.32.35 grp. 001-003, 008, 091 5.35.40 5.57.72 grp. 010

Delområde 1 og 2 indeholder de kommunale nettodriftsudgifter til midlertidige eller længerevarende ophold i botilbud efter servicelovens § 107 og § 108. Udgifter til kommunens egne borgeres ophold i kommunale, regionale og private botilbud er indeholdt i afgrænsningen.

Delområde 3 indeholder kommunernes udgifter til socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85.² Det er væsentligt at bemærke, at disse udgifter er en blanding af udgifter til støtte i borgeres (private) hjem og udgifter til støtte i botilbudslignende boliger oprettet efter almenboliglovens § 105.³ En del botilbud efter servicelovens § 107 og § 108 er de seneste år omlagt til boliger efter almenboliglovens § 105 med tilknyttet § 85-støtte. Imidlertid er det KORAs indtryk, at omlægningerne ikke har haft nogen væsentlig betydning for indholdet af ydelsen. Den vurdering bygger på udsagn fra en række kommuner. Det betyder, at den del af den bogførte § 85-støtte, der udføres i botilbudslignende boliger, er sammenlignelig med udgifterne under delområde 1 og 2. For at få et rimeligt billede af de samlede udgifter til at drive botilbud og botilbudslignende boformer må man derfor betragte delområde 1, 2

² På grund af den autoriserede kontoplans inddeling indeholder delområde 3 også udgifter til afløsning og aflastning efter servicelovens § 84 og behandling efter servicelovens § 102. Det antages dog, at udgifter til socialpædagogisk bistand efter servicelovens § 85 udgør langt størsteparten af udgifterne i delområdet.

³ Det skyldes, at lønudgifterne til støttetimer i botilbudslignende boliger oprettet efter almenboliglovens § 105 formelt set er "støtte i eget hjem", og derfor bør konteres som § 85-støtte.

og 3 sammen. Dog vil det samlede tal indeholde udgifter til § 85-støtte i borgeres eget (private) hjem, hvilket giver et vist slør.

Delområde 4 indeholder kommunernes udgifter til intensiv praktisk hjælp og personlig pleje i eget hjem, herunder handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96 og tilskud til ansættelse af hjælpere efter servicelovens § 95.⁴

Delområde 5 indeholder kommunernes udgifter til mindre intensiv hjælp og støtte til handicappede og sindslidende borgere, herunder kontaktperson- og ledsagerordninger mv. efter servicelovens §§ 97-99.

Delområde 6 vedrører dagtilbud til voksne efter servicelovens §§ 103 og 104. Det drejer sig om beskyttet beskæftigelse samt aktivitets- og samværstilbud.

Endelig indeholder delområde 7 de dele af hjælpemiddelområdet, der tydeligst vedrører handicappede frem for ældre borgere. Der er dog særlig usikkerhed forbundet med den afgrænsning, bl.a. fordi hjælpemidler til børn også indgår, og fordi 36 pct. af de samlede hjælpemiddeludgifter i 2014 er konteret på grupperingen "Andre hjælpemidler", som ikke er medtaget i delområde 7, da den formentlig primært vedrører hjælpemidler til ældre. Den indeholder dog formentlig også visse udgifter til voksne handicappede, som vi altså ikke får med.

I afsnit 3.2 sammenligner vi udgifterne i kommunerne i Region Sjælland, set under ét, med kommunerne i de øvrige regioner. I afsnit 3.3 sammenligner vi udgifterne i de 17 kommuner inden for Region Sjælland. I hvert afsnit ser vi først på udgifterne pr. 18-64-årig i 2014 og dernæst på udviklingen i udgifterne i perioden 2010-2014.

3.2 Regional benchmarking: Region Sjælland sammenlignet med andre regioner

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor høje udgifter pr. 18-64-årig indbygger har kommunerne i Region Sjælland generelt i forhold til øvrige regioner i 2014?
- Hvordan er udgifterne sammensat på foranstaltningstyper i Region Sjælland i forhold til andre regioner, herunder: Hvor ligger udgiftstygden?
- Hvordan har udgifterne ændret sig over tid? Har udgiftsudviklingen i kommunerne i Region Sjælland været anderledes end i de øvrige regioner? Og er der forskel på foranstaltningstyper?

⁴ Udgifter til praktisk hjælp og pleje efter servicelovens § 83, der ydes til voksne handicappede i eget hjem eller pleje- og ældreboliger, er ikke indeholdt i vore udgiftsafgrænsninger. De er konteret på funktion 5.32.32. Det er ikke muligt at adskille disse udgifter fra udgifterne til hjemmehjælp til ældre borgere. Da sidstnævnte udgør den største andel af disse udgifter, har vi vurderet, at fejlen samlet set vil være langt større ved at medtage dem end ved ikke at gøre det. Det giver dog en vis tendens til at undervurdere de samlede handicapudgifter.

3.2.1 Udgifter 2014

Udgifter pr. 18-64-årig

Tabel 3.2 viser kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende pr. 18-64-årig indbygger, fordelt på de syv delområder i de fem regioner i 2014. Det fremgår, at der er en vis variation på tværs af regionerne.

Samlet set bruger kommunerne i Region Sjælland 7.726 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området for voksne handicappede og sindslidende i 2014. Det svarer nogenlunde til niveauet blandt kommunerne i Region Hovedstaden og Region Syddanmark. De nordjyske kommuner bruger lidt flere penge, 8.364 kr. pr. 18-64-årig, mens de midtjyske kommuner bruger lidt færre penge, 6.870 kr. pr. 18-64-årig. Ser man på hele landet, bruger kommunerne i alt 7.499 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området for voksne handicappede og sindslidende. Udgiftsniveauet på området blandt kommunerne i Region Sjælland ligger altså omtrent på landsgennemsnittet.

Tabel 3.2 Kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende, fordelt på region, 2014 (kr. pr. 18-64-årig, vægtede gennemsnit)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe-midler til handicappede	I alt
Region Sjælland	1.606	2.616	1.500	460	109	1.041	395	7.726
Region Hovedstaden	1.255	2.907	1.208	529	138	1.024	457	7.518
Region Syddanmark	1.202	2.481	1.619	531	116	1.028	604	7.582
Region Midtjylland	1.000	1.269	2.550	611	114	888	438	6.870
Region Nordjylland	1.504	1.050	3.615	662	110	1.058	365	8.364
Hele landet	1.260	2.216	1.885	552	121	1.000	465	7.499

Tabel 3.2 viser også, hvor mange penge kommunerne i de forskellige regioner bruger pr. 18-64-årig indbygger på de syv delområder. Tallene viser, at kommunerne i Region Sjælland bruger flere penge på botilbud efter servicelovens §§ 107-108 end landsgennemsnittet, men færre penge på socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85, personlige hjælperordninger efter §§ 95-96 og hjælpemidler til handicappede. For dagtilbud til voksne samt kontaktperson- og ledsagerordninger ligger udgifterne i RS17 omtrent på landsgennemsnittet.

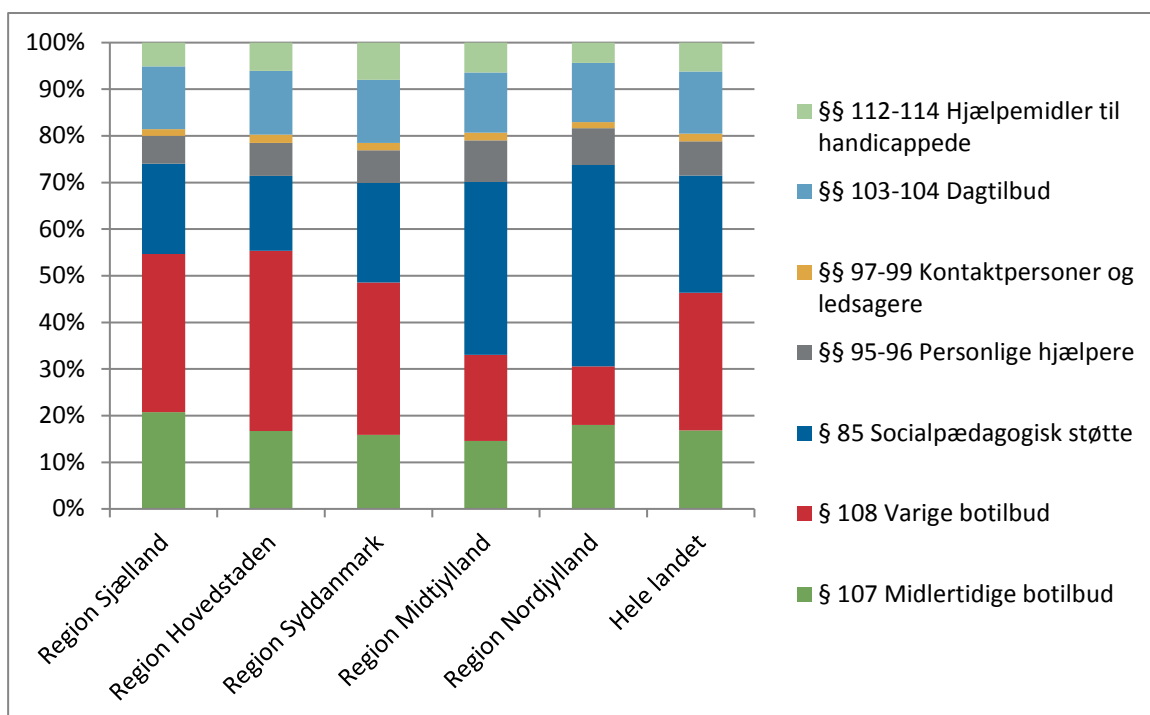
I forhold til kommunerne i Region Hovedstaden bruger de sjællandske kommuner flere penge pr. 18-64-årig indbygger på midlertidige botilbud efter § 107 og på § 85-støtte, men færre penge på længerevarende botilbud efter § 108.

Udgifternes fordeling på ydelser inden for området

Figur 3.1 viser *fordelingen* af de samlede udgifter på de syv delområder blandt kommunerne i de fem regioner og hele landet.⁵ Det giver et billede af kommunernes prioritering af midler *inden for* det specialiserede voksenområde.

Overordnet set ligger de største forskelle mellem regionerne i fordelingen af midler mellem forskellige typer af botilbud og § 85-støtte, dvs. delområde 1-3. Disse udgifter udgør i alt 71 pct. af de samlede udgifter til området for voksne handicappede og sindslidende på landsplan. Den samlede andel varierer mellem 70 og 74 pct. i de fem regioner.

Figur 3.1 Procentvis fordeling på ydelser af kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, fordelt på region, 2014 (vægtede gennemsnit)

Note: De konkrete tal i figuren fremgår af bilagstabel 1.

Dykker man længere ned i udgifterne til delområde 1-3, er der som nævnt forskelle på fordelingen i de forskellige regioner, jf. figur 3.1. I kommunerne i Region Sjælland går den største andel, 21 pct., af de samlede udgifter til midlertidige botilbud efter § 107. I de øvrige regioner er det 15-18 pct., mens tallet for hele landet er 17 pct.

Endnu større forskelle er der i fordelingen af midler til længerevarende botilbud efter § 108 og socialpædagogisk støtte efter § 85. Udgifterne til § 108-botilbud udgør på landsplan 30 pct. af de samlede udgifter til voksenområdet. Denne andel svinger fra 13-18 pct. i Region Nordjylland og Region Midtjylland til 33-39 pct. i Region Syddanmark, Region Sjælland og Region Hovedstaden. Udgifterne til § 85-støtte udgør på landsplan 25 pct. af de samlede udgifter til voksenområdet. Denne andel svinger fra 16-21 pct. i Region Hovedstaden, Region Sjælland og Region Syddanmark til 37 pct. i Region Midtjylland og 43 pct. i Region Nordjylland.

⁵ Tallene bag figuren fremgår af bilagstabel 1.

Derimod er der større lighed mellem regionerne i den andel af de samlede udgifter, der går til personlige hjælpere (6-9 pct.), kontaktpersoner og ledsagere (1-2 pct.) og dagtilbud (13-14 pct.), dvs. delområde 4-6.

Hjælpemidler (delområde 7) udgør på landsplan 6 pct. af de samlede udgifter til voksenområdet. Denne andel svinger mellem 4 pct. i Region Nordjylland og 8 pct. i Region Syddanmark. I Region Sjælland ligger andelen i den lave ende med 5 pct.

3.2.2 Udvikling i udgifterne 2010-2014

Udviklingen i udgifterne

Det er også relevant at kigge på, hvordan udgifterne til området for voksne handicappede og sindslidende har udviklet sig i de enkelte regioner. Tabel 3.3 viser den procentvise udvikling i kommunernes udgifter i faste priser i perioden fra 2010 til 2014, fordelt på de syv delområder og kommunernes beliggenhedsregion.

Det fremgår, at der på landsplan har været en stigning på 4 pct. i de samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende. Stigningen har været størst i Region Nordjylland, med 7 pct., og mindst i Region Midtjylland og Region Syddanmark, med 1-2 pct. I kommunerne i Region Sjælland og Region Hovedstaden er de samlede udgifter steget med 5 pct. fra 2010 til 2014.

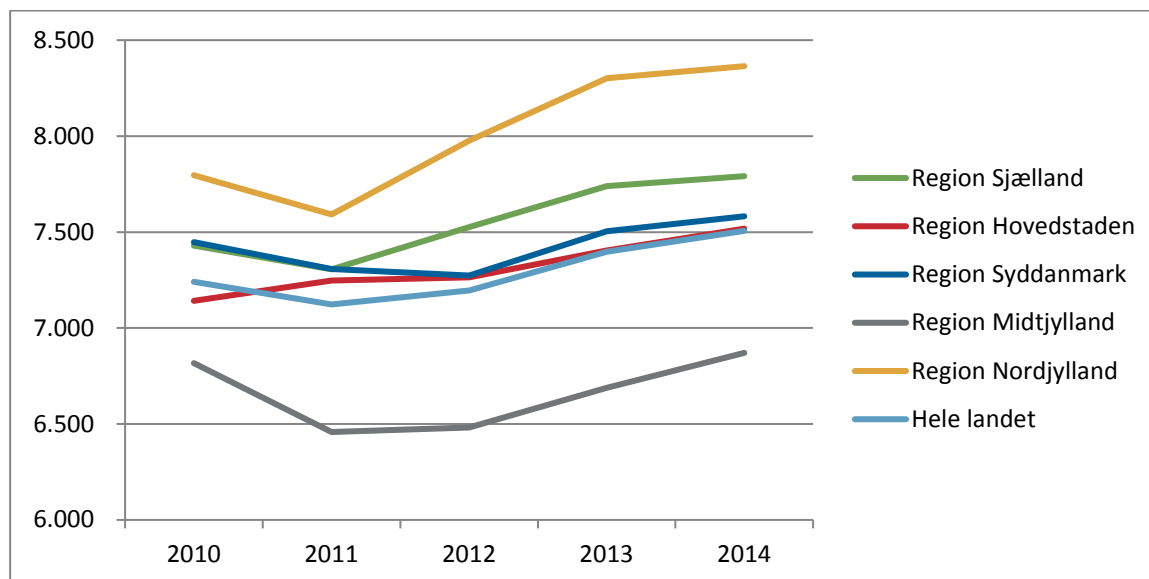
Tabel 3.3 Procentvis udvikling i kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende, fordelt på region, 2010-2014 (udvikling i faste priser, vægtede gennemsnit)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpemidler til handicappede	I alt
Region Sjælland	19 %	-5 %	23 %	5 %	-3 %	-4 %	-7 %	5 %
Region Hovedstaden	24 %	-5 %	35 %	13 %	-33 %	-4 %	4 %	5 %
Region Syddanmark	-18 %	-9 %	70 %	7 %	-19 %	-5 %	4 %	2 %
Region Midtjylland	22 %	-34 %	30 %	10 %	-11 %	-11 %	1 %	1 %
Region Nordjylland	-37 %	-52 %	313 %	12 %	5 %	-12 %	-13 %	7 %
Hele landet	0 %	-15 %	58 %	10 %	-20 %	-7 %	0 %	4 %

Note: Vordingborg Kommune indgår ikke, da kommunen ikke har været i stand til at levere valide udgiftstal for 2010.

Figur 3.2 illustrerer udviklingen i kroner og øre i de samlede kommunale udgifter til voksne handicappede og sindslidende i perioden fra 2010 til 2014, fordelt på beliggenhedsregion. Det fremgår, at udgifterne pr. 18-64-årig på landsplan er faldet fra 2010 til 2011, har været stabile til let stigende fra 2011 til 2012, og derefter er steget igen fra 2012 til 2014. Desuden ses det, at kommunerne i Region Nordjylland i hele perioden har det højeste niveau af udgifter pr. 18-64-årig indbygger, mens kommunerne i Region Midtjylland har det laveste.

Figur 3.2 Udviklingen i kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende, fordelt på region, 2010-2014 (2014-priser, kr. pr. 18-64-årig, vægtede gennemsnit)

Tabel 3.3 viser også, at stigningen i de samlede udgifter fra 2010 til 2014 dækker over et fald i udgifterne til nogle delområder og en stigning i udgifterne til andre delområder. Desuden er der forskel på, hvordan kommunernes udgifter i de fem regioner har udviklet sig på de forskellige delområder i perioden.

I Region Sjælland er udgifterne til § 108-botilbud faldet med 5 pct. i perioden, mens udgifterne til § 107-botilbud er steget med 19 pct., og udgifterne til § 85-støtte er steget med 23 pct. Det ser altså ud til, at midlerne til området er blevet omprioriteret fra længerevarende botilbud til midlertidige botilbud eller socialpædagogisk støtte, herunder i boformer efter almenboliglovens § 105. En tilsvarende udvikling ses i Region Hovedstaden og Region Midtjylland. I de syddanske og nordjyske kommuner er udgifterne til både § 107- og § 108-botilbud faldet, mens udgifterne til socialpædagogisk støtte er steget. Her er altså sket en generel omprioritering af midler fra botilbud efter serviceloven til § 85-støtte i bl.a. boformer efter almenboliglovens § 105. På landsplan udligner de modsatrettede tendenser ift. § 107-botilbud hinanden, så udgifterne hertil er uændrede fra 2010 til 2014. De samlede udgifter til § 108-tilbud på landsplan er derimod faldet med 15 pct., mens udgifterne til § 85-støtte er steget med 58 pct. i perioden.

Hvis vi dernæst ser på udgifterne til personlige hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96, har der også her været forskel i udviklingen mellem kommunerne i de fem regioner. I Region Sjælland er udgifterne steget med 5 pct., hvilket er den mindste stigning i landet i perioden. I Region Syddanmark er denne udgiftspost således steget med 7 pct., mens den i Region Midtjylland og Nordjylland er steget med 10 og 12 pct. og i Region Hovedstaden med 13 pct. Stigningen i udgifterne til personlige hjælperordninger har været 10 pct. på landsplan fra 2010 til 2014.

Derimod har der på landsplan været et fald på 20 pct. i udgifterne til kontaktperson- og ledsagerordninger efter servicelovens §§ 97-99, jf. tabel 3.3. Den samlede udvikling dækker over, at der i Region Nordjylland har været en stigning på 5 pct., mens Region Sjælland, Region Midtjylland, Region Syddanmark og Region Hovedstaden har haft fald på henholdsvis 3, 11, 19 og 33 pct.

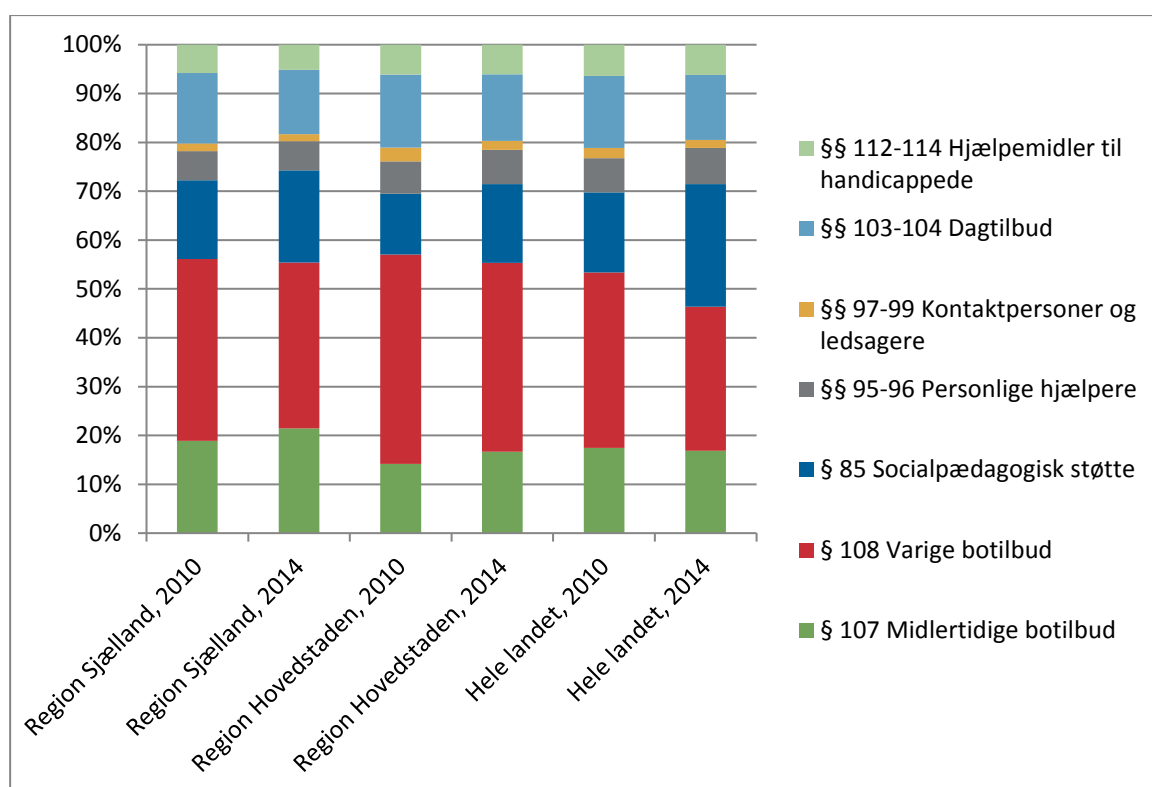
Udgifterne til dagtilbud efter servicelovens §§ 103-104 er på landsplan faldet med 7 pct. i perioden. Det dækker over fald på 4-5 pct. i Region Sjælland, Region Hovedstaden og Region Syddanmark og 11-12 pct. i Region Midtjylland og Region Nordjylland.

Endelig er udgifterne til hjælpemidler i kommunerne i Region Sjælland faldet med 7 pct. i perioden, mens de har været uændrede på landsplan. Region Nordjylland har haft et fald på 13 pct. Omvendt har kommunerne i Region Midtjylland, Region Syddanmark og Region Hovedstaden haft stigninger på 1-4 pct. i hjælpemiddeludgifterne i perioden.

Udviklingen i udgifternes fordeling på ydelser

For at få et andet perspektiv på udgifternes udvikling kan vi se på udviklingen i fordelingen af midler *inden for* det samlede specialiserede voksenområde fra 2010 til 2014. Denne udvikling er illustreret i figur 3.3, der viser den procentvise fordeling af udgifter på de syv delområder i 2010 og 2014 i henholdsvis Region Sjælland, Region Hovedstaden og hele landet.

Figur 3.3 Procentvis fordeling på ydelser af kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, Region Sjælland, Region Hovedstaden og hele landet, 2010 og 2014 (vægtede gennemsnit)

Det ses, at delområde 4-7 udgør nogenlunde den samme andel af de samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende i 2014, som de udgjorde i 2010. Det gælder både for hele landet og for de enkelte regioner. Der er altså en nogenlunde uændret prioritering af midlerne inden for området mellem botilbud og støtte på den ene side og øvrige ydelser og foranstaltninger på den anden side. Hvis man ser på udviklingen i fordelingen af midler til botilbud og støtte alene (delområde 1-3), er det endnu en gang klart, at der er sket en

omprioritering af penge fra især længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 til § 85-støtte i bl.a. botilbudslignende almene boliger.⁶

3.3 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor store forskelle er der mellem kommunerne i Region Sjælland på udgifterne opgjort pr. 18-64-årig borger?
- Hvor store forskelle er der i udgifternes sammensætning på foranstaltningstyper inden for regionen? Er der forskel mellem kommunerne på, hvor udgiftstyngden ligger?
- Hvordan har udgifterne ændret sig over tid? Har der været forskel på udgifternes udvikling mellem kommunerne i Region Sjælland? Og er der forskel på foranstaltningstyper?

3.3.1 Udgifter 2014

Udgifter pr. 18-64-årig

Tabel 3.4 viser RS17-kommunernes udgifter til voksenområdet pr. 18-64-årig indbygger i 2014 fordelt på de syv delområder. Det fremgår af tabellen, at der er variation på tværs af kommunerne inden for regionen. Samlet set bruger *en gennemsnitlig kommune* i Region Sjælland 7.836 kr. pr. 18-64-årig indbygger på området for voksne handicappede og sindslidende i 2014.⁷

De samlede udgifter i de enkelte kommuner svinger fra cirka 6.350-6.600 kr. pr. 18-64-årig indbygger (i Faxe, Greve, Næstved, Stevn og Vordingborg Kommuner) over cirka 8.700-8.950 kr. (i Guldborgsund, Kalundborg og Sorø Kommuner) og op til 9.850 kr. (i Odsherred Kommune) og 12.800 kr. pr. 18-64-årig indbygger (i Lolland Kommune). Så selv om kommunerne i Region Sjælland generelt set ligger gennemsnitligt i forhold til kommunerne i resten af landet, jf. tabel 3.2, er der forskel på udgiftsniveauerne inden for regionen. De kommuner, der ligger højest, har halvanden til to gange så høje udgifter som kommunerne med de laveste udgifter pr. 18-64-årig indbygger.

Disse mellemkommunale forskelle er ikke trivielle i forhold til en kommunes samlede økonomi. Således kan en forskel på eksempelvis 2.000 kr. pr. 18-64-årig indbygger samlet set betyde en forskel på cirka 56 mio. kr. i en RS17-kommune med et gennemsnitligt antal indbyggere i alderen 18 til 64 år.⁸

Tabel 3.4 viser også de enkelte RS17-kommuners fordeling af udgifterne på de syv delområder. Her er der ligesom for de samlede udgifter forskel mellem kommunerne.

Udgifterne til § 107- og § 108-betilbud varierer med en faktor 5-6 mellem kommunerne i Region Sjælland. Også udgifterne til § 85-støtte varierer med en faktor 5 mellem kommunerne. Ser man på de samlede udgifter til botilbud og socialpædagogisk støtte, udjævnes forskellene mellem kommunerne lidt. Når man betragter delområde 1-3 samlet, har kommunen med de højeste udgifter (Lolland Kommune) således "kun" dobbelt så høje udgifter pr.

⁶ Udviklingen i fordelingen af udgifter på ydelser i procentpoint i alle fem regioner og hele landet fremgår af bilagstabel 2.

⁷ Dette tal er anderledes end de 7.726 kr. pr. 18-64-årig i tabel 3.2. Det skyldes, at tallene i tabel 3.4 er uvægtede gennemsnit, mens tallene i tabel 3.2 er vægtede.

⁸ Det gennemsnitlige antal 18-64-årige indbyggere i RS17-kommunerne er 28.078 i 2014.

18-64-årig som kommunen med de laveste udgifter (Vordingborg Kommune). I kommunen med de næsthøjeste udgifter (Guldborgsund Kommune) er de halvanden gang så høje.

I denne forbindelse skal det bemærkes, at § 85-støtte som nævnt kan gives i borgeres eget (private) hjem eller i botilbudslignende boliger opført efter almenboliglovens § 105. Én årsag til forskelle i fordelingen mellem kommunerne kan således være, at nogle kommuner gør mere brug af støtte i eget hjem end andre. Desuden har KORA erfaret, at kommunerne ikke altid er klar over, om eksternt købte pladser formelt er i botilbud efter serviceloven eller i botilbudslignende almene boliger. En anden årsag til forskelle i fordelingen kan således være, at kommunerne i forskelligt omfang køber eksterne pladser til deres borgere og derfor i forskelligt omfang har viden om den formelle kategorisering af tilbuddene. Dermed følger en tendens til, at kommuner, der køber mere eksternt, registrerer flere udgifter på botilbud efter serviceloven og færre på § 85-støtte, end de formelt "burde".

Tabel 3.4 RS17-kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2014 (kr. pr. 18-64-årig, uvægtet gennemsnit for Region Sjælland)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Social- pædagogisk støtte	§§ 95-96 Person- lige hjælpere	§§ 97-99 Kontakt- personer og ledsa- gere	§§ 103- 104 Dag- tilbud	§§ 112- 114 Hjælpe- midler til handi- cappede	I alt
Faxe	1.433	2.166	1.298	395	66	860	157	6.376
Greve	1.386	1.455	2.104	372	129	768	343	6.557
Guldborgsund	1.393	2.979	2.528	367	139	1.211	312	8.930
Holbæk	1.382	1.226	2.210	604	160	1.004	434	7.020
Kalundborg	2.238	2.261	2.020	545	176	1.118	386	8.743
Køge	1.293	2.734	1.153	659	90	903	370	7.202
Lejre	2.401	2.446	910	670	250	1.010	370	8.057
Lolland	1.251	5.895	1.982	769	253	2.119	530	12.800
Næstved	945	3.249	763	413	47	699	451	6.566
Odsherred	2.939	2.491	1.264	1.168	79	1.119	786	9.847
Ringsted	2.563	2.153	638	360	95	1.162	126	7.098
Roskilde*	2.165	2.644	539	201	56	888	353	6.847
Slagelse	1.567	3.139	1.331	287	104	975	636	8.039
Solrød*	1.372	2.341	2.176	213	56	884	395	7.437
Sorø	2.245	1.920	2.378	467	140	1.354	222	8.727
Stevns	1.514	2.273	1.054	455	40	862	190	6.389
Vordingborg	476	2.165	2.001	326	35	1.260	319	6.583
Region Sjælland	1.680	2.561	1.550	487	113	1.070	375	7.836

Note: * Udgifterne til 5.33.003 udgør i Solrød og Roskilde Kommuner en relativt stor del af de opgjorte udgifter til § 85 Socialpædagogisk støtte (over 60 %, mod 16 % i RS17, set under ét).

Der er ud fra udgifterne at dømme en vis forskel på kommunernes brug af handicaphjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96. Således bruger Roskilde og Solrød Kommuner cirka 200 kr. pr. 18-64-årig på disse foranstaltninger, mens Odsherred Kommune bruger knap 1.200 kr. I en gennemsnitlig RS17-kommune er det 487 kr. pr. 18-64-årig.

For kontaktperson- og ledsagerordninger er det Stevns og Vordingborg Kommuner, der har de laveste udgifter, 35-40 kr. pr. 18-64-årig indbygger. Lejre og Lolland Kommuner har de højeste udgifter med cirka 250 kr. pr. 18-64-årig indbygger. En gennemsnitlig RS17-kommune bruger 113 kr. pr. 18-64-årig til dette delområde i 2014.

I en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland er udgifterne til dagtilbud til voksne 1.070 kr. pr. 18-64-årig indbygger i 2014. Dette tal svinger mellem kommunerne fra 699 kr. (i Næstved Kommune) over 1.200-1.350 kr. (i Guldborgsund, Sorø og Vordingborg Kommuner) og op til 2.119 kr. pr. 18-64-årig indbygger (i Lolland Kommune).

Endelig er udgifterne til hjælpemidler til handicappede lavest i Faxe, Ringsted og Stevns Kommuner, med under 200 kr. pr. 18-64-årig indbygger, og højest i Slagelse Kommune med 636 kr. og Odsherred Kommune med 786 kr. pr. 18-64-årig indbygger.

Forskellene mellem de 17 kommuners *samlede udgifter* til voksne handicappede og sindslidende pr. 18-64-årig indbygger i 2014 er illustreret på landkortet i figur 3.4.

Figur 3.4 RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2014
(kr. pr. 18-64-årig indbygger)

Udgifternes fordeling på ydelser

Tabel 3.5 viser den procentvise fordeling af de enkelte kommuners samlede udgifter til området på de syv delområder. Det giver et billede af forskellene i kommunernes prioritering af midler inden for det specialiserede voksenområde.

Tabel 3.5 Procentvis fordeling på ydelser af RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2014 (uvægtet gennemsnit for Region Sjælland)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe-midler til handicappede	I alt
Faxe	22 %	34 %	20 %	6 %	1 %	13 %	2 %	100 %
Greve	21 %	22 %	32 %	6 %	2 %	12 %	5 %	100 %
Guldborgsund	16 %	33 %	28 %	4 %	2 %	14 %	3 %	100 %
Holbæk	20 %	17 %	31 %	9 %	2 %	14 %	6 %	100 %
Kalundborg	26 %	26 %	23 %	6 %	2 %	13 %	4 %	100 %
Køge	18 %	38 %	16 %	9 %	1 %	13 %	5 %	100 %
Lejre	30 %	30 %	11 %	8 %	3 %	13 %	5 %	100 %
Lolland	10 %	46 %	15 %	6 %	2 %	17 %	4 %	100 %
Næstved	14 %	49 %	12 %	6 %	1 %	11 %	7 %	100 %
Odsherred	30 %	25 %	13 %	12 %	1 %	11 %	8 %	100 %
Ringsted	36 %	30 %	9 %	5 %	1 %	16 %	2 %	100 %
Roskilde	32 %	39 %	8 %	3 %	1 %	13 %	5 %	100 %
Slagelse	19 %	39 %	17 %	4 %	1 %	12 %	8 %	100 %
Solrød	18 %	31 %	29 %	3 %	1 %	12 %	5 %	100 %
Sorø	26 %	22 %	27 %	5 %	2 %	16 %	3 %	100 %
Stevns	24 %	36 %	16 %	7 %	1 %	13 %	3 %	100 %
Vordingborg	7 %	33 %	30 %	5 %	1 %	19 %	5 %	100 %
Region Sjælland	22 %	32 %	20 %	6 %	1 %	14 %	5 %	100 %

Note: Forskellene på gennemsnitstallene for Region Sjælland i denne tabel og i figur 3.1 og bilagstabel 1 skyldes, at tallene i denne tabel er uvægtede, mens tallene i figur 3.1 og bilagstabel 1 er vægtede.

Hvis vi først ser på delområde 1-3 samlet, er det 74 pct. af de samlede udgifter i en gennemsnitlig RS17-kommune, der går til botilbud og § 85-støtte. Denne andel svinger mellem kommunerne fra 68-69 pct. (i Holbæk og Odsherred Kommuner) til 77-78 pct. (i Faxe, Guldborgsund og Roskilde Kommuner). Den maksimale forskel er altså 10 procentpoint, når man betragter delområde 1-3 samlet.⁹

Forskellene mellem kommunerne er mere markante, når man ser på, hvor stor en andel af de samlede udgifter, de enkelte typer af foranstaltninger udgør. Udgifter til § 107-botilbud udgør 22 pct. af udgifterne i en gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen svinger fra 7-10 pct. (i Vordingborg og Lolland Kommuner) til 36 pct. (i Ringsted Kommune). For udgifter til § 108-botilbud er andelen i gennemsnit 32 pct. i Region Sjælland. Den varierer mellem kommunerne fra 17-22 pct. (i Holbæk, Greve og Sorø Kommuner) til 46-49 pct. (i Lolland og Næstved Kommuner). Endelig udgør udgifter til § 85-støtte 20 pct. af de samlede udgifter til voksenområdet i en gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen svinger fra 8-9 pct. (i Roskilde og Ringsted Kommuner) til 31-32 pct. (i Holbæk og Greve Kommuner).

Der er også forskel i kommunernes relative prioritering af delområde 4-7, jf. tabel 3.5. Udgifter til personlige hjælpere efter servicelovens §§ 95-96 udgør 6 pct. af udgifterne i en

⁹ Eventuelle forskelle på de angivne samlede andele af udgifterne til delområde 1-3 og en summering af procenttallene i tabel 3.6 skyldes afrundinger.

gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen svinger fra 3 pct. (i Roskilde og Solrød Kommuner) over 9 pct. (i Holbæk og Køge Kommuner) og op til 12 pct. (i Odsherred Kommune).

For udgifter til kontaktpersoner og ledsagere efter servicelovens §§ 97-99 er andelen i gennemsnit 1 pct. i Region Sjælland. Denne andel svinger mindre mellem kommunerne. Således er den 1-2 pct. i langt de fleste kommuner, og kun i en enkelt kommune (Lejre Kommune) kommer den op på 3 pct.

Udgifter til dagtilbud til voksne udgør 14 pct. af udgifterne i en gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen varierer ikke voldsomt mellem kommunerne, fra 11 pct. (i Næstved og Odsherred Kommuner) til 17-19 pct. (i Lolland og Vordingborg Kommuner).

Endelig udgør udgifter til hjælpemidler 5 pct. af de samlede udgifter til voksenområdet i en gennemsnitlig RS17-kommune. Andelen svinger fra 2 pct. (i Faxe og Ringsted Kommuner) til 8 pct. (i Odsherred og Slagelse Kommuner).

3.3.2 Udvikling i udgifterne 2010-2014

Udviklingen i udgifterne

Det er også relevant at kigge på, hvordan udgifterne til området for voksne handicappede og sindslidende har udviklet sig i de enkelte kommuner inden for Region Sjælland. Tabel 3.6 viser den procentvise udvikling i RS17-kommunernes udgifter i faste priser i perioden fra 2010 til 2014, fordelt på de syv delområder.

Det fremgår af tabel 3.6, at der i den gennemsnitlige RS17-kommune har været en stigning på 8 pct. i de samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende.¹⁰ Dette gennemsnit dækker over visse forskelle i udgiftsudviklingen mellem kommunerne i Region Sjælland. Således har tre kommuner haft faldende udgifter i perioden, mens 12 kommuner har haft stigende udgifter, og en enkelt kommune har haft uændrede udgifter. En enkelt kommune har ikke kunnet levere valide udgiftstal for 2010, hvorfor den ikke indgår i udviklingstallene.

De største fald i de samlede udgifter har været på 10-12 pct. (i Roskilde og Næstved Kommuner), mens Guldborgsund Kommune har haft et fald på 8 pct. De største stigninger har været på 23, 28 og 31 pct. (i henholdsvis Greve, Lejre og Solrød Kommuner), mens to kommuner har haft stigninger på 17 pct. (Slagelse og Lolland Kommuner) og to har haft stigninger på 15 pct. (Kalundborg og Køge Kommuner).

Der har også været forskel på udgiftsudviklingen på de syv delområder i de enkelte kommuner i perioden. Ser vi på delområde 1-3, har de fleste RS17-kommuner haft stigende udgifter til § 107-botilbud (14 kommuner) og til § 85-støtte (11 kommuner), men faldende udgifter til § 108-botilbud (11 kommuner). I den gennemsnitlige RS17-kommune er udgifterne til § 107-botilbud steget med 26 pct., udgifterne til § 108-botilbud er faldet med 3 pct., og udgifterne til § 85-støtte er steget med 27 pct.

Ser vi dernæst på delområde 4-7, er udgifterne til hjælperordninger efter servicelovens §§ 95-96 steget i ni kommuner, faldet i seks og uændrede i én kommune. Udgifterne til dagtilbud efter §§ 103-104 er steget i ni og faldet i syv kommuner. Endelig er udgifterne til hjælpemidler og til kontaktpersoner og ledsagere efter servicelovens §§ 97-99 steget i otte og faldet i otte RS17-kommuner.

¹⁰ Dette tal er anderledes end de 5 pct. i tabel 3.3. Det skyldes, at tallene for Region Sjælland i tabel 3.6 er uvægtede gennemsnit, mens tallene i tabel 3.3 er vægtede.

Tabel 3.6 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2010-2014 (udvikling i kr. pr. 18-64-årig i faste priser, uvægtet gennemsnit for regionens kommuner)

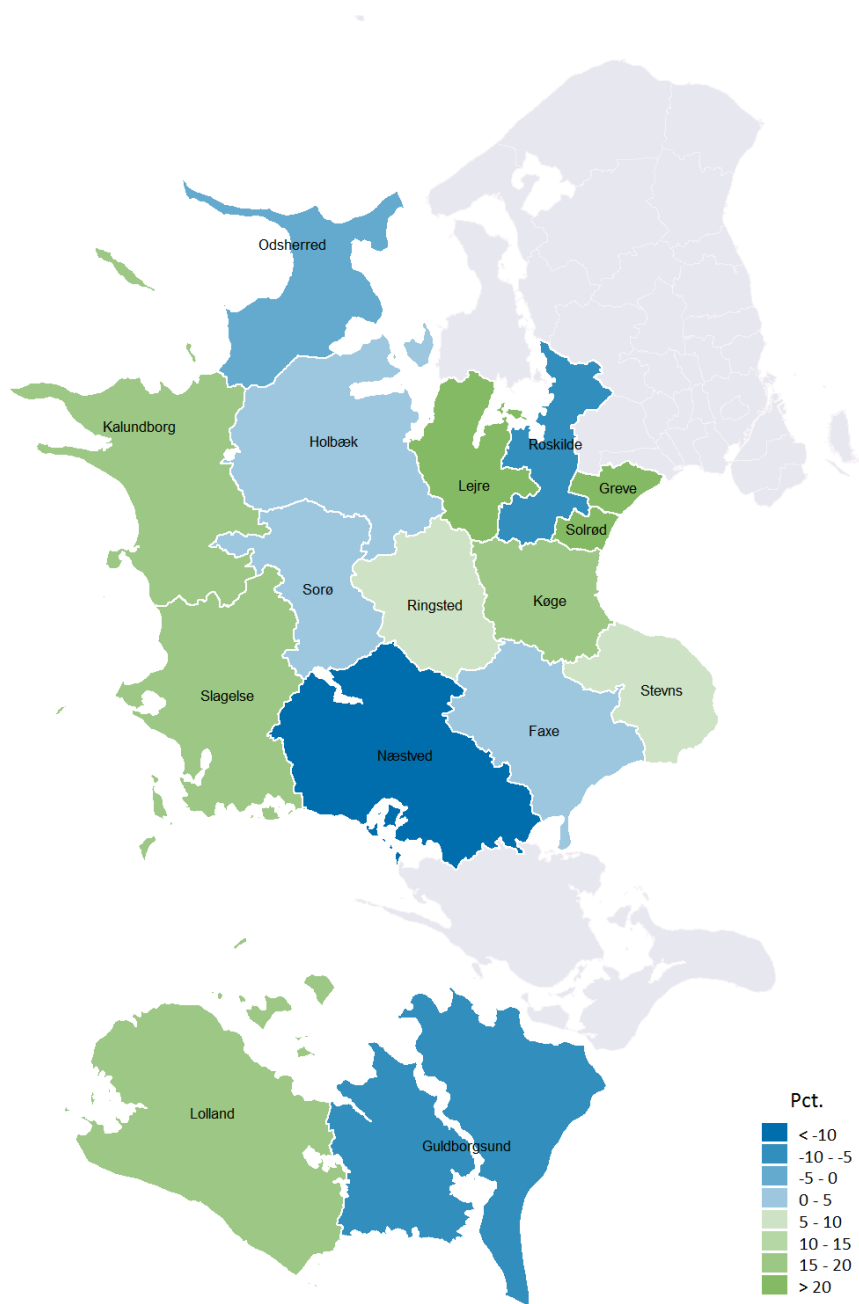
	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe-midler til handicappede	I alt
Faxe	46 %	-15 %	35 %	-30 %	213 %	-16 %	1 %	2 %
Greve	69 %	-21 %	131 %	-1 %	-40 %	1 %	-21 %	23 %
Guldborgsund	22 %	-6 %	-4 %	-20 %	-17 %	-10 %	-58 %	-8 %
Holbæk	3 %	-20 %	44 %	2 %	255 %	4 %	-37 %	5 %
Kalundborg	78 %	5 %	10 %	12 %	-27 %	-6 %	-10 %	15 %
Køge	8 %	16 %	-1 %	99 %	28 %	10 %	22 %	15 %
Lejre	62 %	-4 %	16 %	159 %	-21 %	41 %	73 %	28 %
Lolland	-2 %	35 %	-5 %	11 %	22 %	18 %	-9 %	17 %
Næstved	25 %	-31 %	347 %	-4 %	-23 %	-22 %	13 %	-12 %
Odsherred	12 %	-2 %	-10 %	4 %	50 %	-17 %	4 %	0 %
Ringsted	15 %	-9 %	49 %	55 %	160 %	21 %	-52 %	9 %
Roskilde	-18 %	-1 %	-22 %	-40 %	42 %	-9 %	50 %	-10 %
Slagelse	33 %	20 %	16 %	0 %	57 %	-21 %	90 %	17 %
Solrød	198 %	2 %	96 %	50 %	-84 %	6 %	-19 %	31 %
Sorø	12 %	-28 %	89 %	22 %	-36 %	4 %	-60 %	4 %
Stevns	76 %	-10 %	10 %	-13 %	-69 %	3 %	40 %	7 %
Vordingborg*	-	-	-	-	-	-	-	-
Region Sjælland	26 %	-3 %	27 %	10 %	-16 %	0 %	-10 %	8 %

Note: Forskellene på gennemsnitstallene for Region Sjælland i denne tabel og i tabel 3.3 skyldes, at tallene i denne tabel er uvægtede, mens tallene i tabel 3.3 er vægtede.

* Vordingborg Kommune indgår ikke, da kommunen ikke har kunnet levere valide udgiftstal for 2010.

Forskellene i den procentvise udvikling i de 17 kommuners *samlede udgifter* til voksenområdet fra 2010 til 2014 er illustreret på landkortet i figur 3.5.

Figur 3.5 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, 2010-2014 (udvikling i faste priser).

Note: Vordingborg Kommune er grå på landkortet, da kommunen ikke har kunnet levere valide udgiftstal for 2010.

Udviklingen i udgifternes fordeling på ydelser

Udviklingen i fordelingen af midler inden for det samlede specialiserede voksenområde fra 2010 til 2014 i de enkelte kommuner afspejler udgifternes procentvise udvikling. Således er der i en række kommuner sket en omprioritering af penge fra længerevarende botilbud efter servicelovens § 108, både til midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 og til § 85-støtte i bl.a. botilbudslignende boformer efter almenboliglovens § 105. Derudover udgør delområde 4-7 i de fleste RS17-kommuner nogenlunde den samme andel af de samlede udgifter i 2014 som i 2010. De enkelte kommuners tal fremgår af bilagstabel 3.

4 Brugereandele i befolkningen

4.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør brugerandelen som antallet af brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i de 17 kommuner i Region Sjælland. Brugerandelen afspejler formentlig en blanding af den enkelte kommunes serviceniveau og dens udgiftsbehov, dvs. borgernes behov for hjælp og støtte. Brugerandelene opgøres på følgende fem delområder:

- Længerevarende botilbud efter servicelovens § 108
- Midlertidige botilbud efter servicelovens § 107
- Botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet § 85-støtte
- Handicaphjælperordning (BPA) efter servicelovens § 96
- Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i eget (private) hjem.

Datakilder

Der findes kun få nationale valide, sammenlignelige og dækkende registerdata for antallet af brugere på det specialiserede voksenområde. Denne undersøgelse anvender derfor brugertal fra tre datakilder, nemlig Danmarks Statistik, KORA og RS17, med henblik på at kunne følge udviklingen fra 2010 til 2014.

Fra Danmarks Statistik anvendes data om antal personer med BPA-ordninger efter servicelovens § 96 i 2010 (særtræk) samt om antal modtagere af § 85-støtte i alt i 2010 (træk fra tabel RESV07, samtlige målgrupper). Data er indberettet af kommunerne via blanketter.

KORA indsamlede i 2011 en række brugertal på botilbudsområdet direkte fra kommunerne ved hjælp af et spørgeskema. Derfor ligger KORA inde med 2010-brugertal på botilbudsområdet fra 16 af de 17 kommuner i Region Sjælland. Det drejer sig om tal for borgere i botilbud efter servicelovens §§ 107-108 og botilbudslignende boformer efter almenboligloven.

Endelig har RS17 i to omgange i 2015 indsamlet brugertal på voksenområdet for 2014 fra de enkelte kommuner i Region Sjælland. Ved at sammenholde disse brugertal med KORAs spørgeskemadata og registertallene fra 2010 kan vi opgøre, sammenligne og følge udviklingen i brugerandele for de enkelte kommuner i Region Sjælland i perioden fra 2010 til 2014.

Undersøgelsen sammenligner de sjællandske kommuner med hinanden og med regionsgennemsnittet. Da oplysningerne om brugertal i 2014 kun er indsamlet for kommunerne i Region Sjælland, giver analysens datagrundlag ikke mulighed for at sammenligne Region Sjælland med de øvrige regioner eller landsgennemsnittet.

Datas validitet og sammenlignelighed

Der er visse forbehold forbundet med at sammenligne på tværs af datakilder.

For det første er antallet af borgere i botilbud i KORAs spørgeskema indberettet som antal helårspersoner, mens de i RS17's indberetningsskema er opgjort som antal CPR-numre. Dette er gjort ud fra et hensyn om at minimere kommunernes indberetningsbyrde og maksimere udbyttet af de indberettede tal. Den generelle vurdering er, at der ikke er meget stor forskel på de to tal for borgere i botilbud og med BPA-ordninger. Dog er der formentlig større forskel for borgere i midlertidige botilbud, hvor den enkelte borger ikke nødvendigvis har

ophold i hele år ad gangen. Desuden vil der formentlig være større forskel for nogle kommuner end for andre, afhængig af praksis. Udviklinger i brugertal *kan* således delvist skyldes forskelle i opgørelsesmetoden.

For det andet er formuleringerne om, hvilke tal der præcist skal indberettes, anderledes i RS17's dataindsamling end i KORAs spørgeskema og Danmarks Statistiks blanketter. Eksempelvis er det i KORAs dataindsamling – i modsætning til i RS17's – ekspliciteret, at der skal indberettes handicappede og sindslidende borgere, mens borgere i botilbud alene rettet mod socialt udsatte og misbrugere skal udelades. Det kan give noget slør i billedet af udviklingen over tid.

Derudover har nogle kommuner angivet, at de ikke har oplysninger om, hvorvidt eksternt købte botilbudspladser er opført efter almenboligloven eller efter serviceloven. Derfor har de fordelt de borgere, der køber botilbudspladser til eksternt, på midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven. Det betyder formentlig en tendens til at undervurdere omfanget af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven, både generelt og i særlig grad for de kommuner, der køber flest pladser eksternt. I forhold til opgørelsen af enhedsudgifter i midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven har det formentlig mindre betydning, da udgifterne må forventes at være fordelt i henhold til de oplysninger, kommunen har om borgerne. Dog kan det påvirke enhedsudgiften for borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven i opadgående retning, jf. også afsnit 5.1.

Det måske væsentligste problem for sammenligneligheden knytter sig atter til sammenblandingen af og gråzonen mellem § 85-støtte i eget (private) hjem og i botilbudslignende boformer efter almenboligloven. Udover problemet med at adskille disse to brugergrupper og – især – udgifterne hertil er der et problem med at sammenligne brugertallene, da de ikke siger noget om, *hvor mange timer* den enkelte borger er visiteret til. Hver borger med § 85-støtte i eget hjem tæller således som én modtager i opgørelsen, uanset om borgeren modtager én time eller ti timers socialpædagogisk støtte om ugen. Sammenligningen er altså meget følsom over for forskelle i brugernes gennemsnitlige tyngde mellem kommunerne. Alligevel forsøger vi at give et billede af, hvor meget § 85-støtte i eget hjem fylder i de enkelte kommuner. I analysen beregnes antallet af modtagere af § 85-støtte i eget (private) hjem som det *samlede* antal modtagere af § 85-støtte, fratrukket antallet af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet støtte. De to tal giver et fingerpeg om fordelingen af støttemodtagere i den enkelte kommune.

De ovennævnte forbehold for datas validitet og sammenlignelighed mellem kommuner og over tid betyder, at vi samlet set har større tiltro til de *samlede* brugertal og enhedsudgifter i botilbud end til de brugertal og enhedsudgifter, der er opdelt på ydelser og paragraffer. Det skal man være opmærksom på, når man fortolker resultaterne.

Endelig skal det nævnes, at det specialiserede voksenområde er karakteriseret ved, at modtagerne har meget forskellige og specialiserede behov. Det betyder, at sammenligneligheden på området generelt er lavere end på nogle andre kommunale serviceområder, fx skoleområdet. Desuden er det erfaringsmæssigt vanskeligt på det specialiserede voksenområde at etablere en sammenhæng mellem *målbare* strukturelle og socioøkonomiske baggrundsforhold og udgifterne pr. indbygger og pr. bruger.¹¹ Derfor er det mindre meningsfuldt på dette område at forsøge at korrigere for målbare forskelle i baggrundsvilkår mellem kommunerne.

¹¹ Se eksempelvis rapporten "Sammenhænge på botilbudsområdet" (KORA,2012) og "ECO Nøgletal – teknisk vejledning 2014" på <https://eco.kora.dk/ContentLibrary/tekniskvejledning2014.pdf>

I afsnit 4.2 sammenligner vi brugerandelene i de 17 kommuner inden for Region Sjælland med hinanden og med det vægtede henholdsvis det uvægtede regionsgennemsnit. Vi ser først på antallet af brugere pr. 10.000 18-64-årige i 2014 og dernæst på udviklingen i brugerandelene i perioden 2010-2014.

4.2 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor store forskelle er der mellem kommunerne i Region Sjælland på, hvor stor en andel af deres borgere der modtager botilbud, BPA eller § 85-støtte i eget hjem?
- Hvor store forskelle er der på fordelingen af brugere på forskellige foranstaltningstyper? Er der forskel mellem kommunerne på, hvilke typer af tilbud der bruges mest?
- Har billedet ændret sig fra 2010 til 2014? Er brugerandelen steget eller faldet, og er der sket forskydninger i fordelingen af borgere på de forskellige foranstaltningstyper?
- Har der været forskel på udviklingen i brugerandele mellem kommunerne i Region Sjælland fra 2010 til 2014? Og er der forskel på foranstaltningstyper?

4.2.1 Brugerandele 2014

Tabel 4.1 viser RS17-kommunernes antal brugere på voksenområdet pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i 2014, fordelt på de fem delområder. Det fremgår af tabellen, at der er variation på tværs af kommunerne inden for regionen.

Samlet set har en gennemsnitlig kommune i Region Sjælland 83 borgere i botilbud eller botilbudslignende boformer pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i 2014.¹² Den samlede andel borgere i botilbud i de enkelte kommuner svinger fra 40 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere (i Vordingborg Kommune) over 65-75 brugere (i Greve, Stevns, Køge, Næstved og Guldborgsund Kommuner) til 90-92 brugere (i Kalundborg, Slagelse og Solrød Kommuner) og op til 109 (i Lolland Kommune) og 133 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere (i Sorø Kommune). Sorø Kommune har altså tilsyneladende mere end tre gange så mange botilbudsmottagere som Vordingborg Kommune, set i forhold til deres indbyggertal.

Tabel 4.1 viser også de enkelte RS17-kommuners fordeling af brugere på de fem delområder. Her er der ligesom for det samlede botilbudsområde forskel mellem kommunerne. Man skal dog være opmærksom på de forbehold, der er for sammenligneligheden i disse data, jf. afsnit 4.1.

Størst er variationen tilsyneladende i andel borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven. Kommunerne med flest borgere i botilbudslignende almene boliger, Sorø og Lolland Kommuner, har 53-54 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere. Gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland er 22 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, mens Køge Kommune ligger lavest, med 2 brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere. Brugerandelen i botilbudslignende boformer varierer således med en faktor 27 mellem kommunerne i Region Sjælland.

¹² Uvægtet gennemsnit for kommunerne, hvor hver kommune tæller med én.

Brugerandelene for botilbud efter servicelovens § 107 svinger med en faktor 7, mens brugerandelene for botilbud efter servicelovens § 108 svinger med en faktor 5 mellem kommunerne i Region Sjælland. Den gennemsnitlige RS17-kommune har 29 borgere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i midlertidige botilbud efter servicelovens § 107 i 2014. Brugerandelen i § 107-tilbud svinger i de enkelte kommuner fra 7 (i Vordingborg Kommune) over 18 (i Lolland Kommune) til 40-43 (i Ringsted og Lejre Kommuner) og helt op til 50 borgere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere (i Sorø Kommune). Den gennemsnitlige RS17-kommune har 32 borgere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere i længerevarende botilbud efter servicelovens § 108 i 2014. Brugerandelen i § 108-tilbud svinger i de enkelte kommuner fra 9 (i Vordingborg Kommune) og op til 43-46 borgere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere (i Guldborgsund, Slagelse og Kalundborg Kommuner).

Table 4.1 Antal modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, 2014

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	ABL § 105 botilbudslignende boformer	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i eget hjem*
Faxe	29	30	26	85	3	88	60
Greve	25	21	20	65	4	69	84
Guldborgsund	23	43	9	75	5	80	173
Holbæk	32	16	37	86	5	91	132
Kalundborg	26	46	18	91	5	96	125
Køge	29	39	2	70	5	75	85
Lejre	43	35	8	86	5	91	111
Lolland	18	38	53	109	5	114	197
Næstved	24	37	12	74	2	76	140
Odsherred	38	35	8	82	12	94	68
Ringsted	40	32	7	78	3	81	101
Roskilde	30	33	27	90	2	91	109
Slagelse	28	43	20	92	2	93	98
Solrød	25	29	36	90	3	94	75
Sorø	50	29	54	133	5	137	145
Stevns**	22	33	15	70	1	71	-
Vordingborg	7	9	23	40	2	42	186
Region Sjælland (uvægtet gns.)	29	32	22	83	4	87	118
Region Sjælland (vægtet gns.)	28	33	21	82	4	86	121

Note: * Antallet af borgere med § 85-støtte i eget hjem er opgjort som det samlede antal modtagere af § 85-støtte fratrukket antallet af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboliglovens § 105 med tilknyttet § 85-støtte.

** Stevns Kommune har indberettet antal helårspersoner med § 85-støtte, hvilket netop for denne ydelse ikke er sammenligneligt med de øvrige kommuners tal, der er opgjort som antal CPR-numre. Stevns Kommune indgår derfor heller ikke i gennemsnitsberegningen for § 85-støtte i eget hjem.

Kilde: Data stammer fra kommunernes indberetninger til Rammeaftalesekretariatet i hhv. foråret 2015 (tal for § 107, § 108 og § 85 i alt) og efteråret 2015 (tal for § 96 og § 105).

Ser vi dernæst på indsatser i borgerens eget hjem, er der en faktor 12 til forskel mellem kommunerne i Region Sjælland, når man ser på brugerandele for handicapbørn og unge efter servicelovens § 96. Den gennemsnitlige RS17-kommune har 4 borgere med BPA pr.

10.000 18-64-årige. Tallet svinger fra 1 borger (i Stevns Kommune) og helt op til 12 borgere pr. 10.000 18-64-årige (i Odsherred Kommune). De fleste RS17-kommuner, 15, har dog mellem 2 og 5 BPA-modtagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere.

Endelig har vi opgjort brugerandelen for socialpædagogisk støtte i borgerens eget (private) hjem. Som nævnt i afsnit 4.1 har vi opgjort antallet af modtagere af § 85-støtte i eget hjem som det samlede antal § 85-modtagere fratrukket antallet af borgere i botilbudslignende almene boliger. Antallet af § 85-modtagere er opgjort som antal CPR-numre. Det vil sige, at hver borger tæller som én, uanset hvor mange ugentlige støttetimer, vedkommende er visiteret til.

Brugerandelen for § 85-støtte i eget hjem varierer med en faktor 3 mellem kommunerne inden for Region Sjælland. Faxe og Odsherred Kommuner har færrest § 85-modtagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, nemlig 60-68. Flest § 85-modtagere har Lolland Kommune med 197, Vordingborg Kommune med 186, og Guldborgsund Kommune med 173 modtagere af § 85-støtte i eget hjem, opgjort pr. 10.000 18-64-årige.

Kigger man på tværs af de forskellige foranstaltningstyper i tabel 4.1, tegner der sig forskellige mønstre. Fire kommuner har *højere* brugerandele end gennemsnittet, både for botilbud og for § 85-støtte i eget hjem. Det er Holbæk, Kalundborg, Lolland og Sorø Kommuner. Fire kommuner har *lavere* brugerandele end gennemsnittet, både for botilbud og § 85-støtte i eget hjem. Det er Greve, Køge, Odsherred og Ringsted Kommuner. Otte kommuner ligger over gennemsnittet på brugerandelen for botilbud og under for § 85-støtte i eget hjem, eller omvendt. Heraf har fem relativt høj brugerandel i botilbud og relativt lav brugerandel med støtte i eget hjem. Det er Faxe, Lejre, Roskilde, Solrød og Slagelse Kommuner. Tre har relativt lav brugerandel i botilbud og relativt høj brugerandel med støtte i eget hjem. Det er Guldborgsund, Næstved og Vordingborg Kommuner. Det peger i retning af, at der i disse otte kommuner finder substitution sted mellem støtte i botilbud henholdsvis i eget hjem.

Tabel 4.2 viser fordelingen af det samlede antal botilbudsmodtagere i de enkelte RS17-kommuner på de tre forskellige typer af botilbud i undersøgelsen.

Der er størst variation i andelen af botilbudsmodtagere, der bor i botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte. Andelen varierer fra 3 pct. (i Køge Kommune) til 58 pct. (i Vordingborg Kommune). Det svarer til, at andelen varierer med en faktor 19. I en gennemsnitlig RS17-kommune er der 26 pct. af det samlede antal botilbudsmodtagere, der bor i botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte frem for i botilbud efter serviceloven.

Ser man på borgere i botilbud efter servicelovens § 107 og § 108, er der en faktor 3 til forskel mellem kommunerne. Andelen af borgere i midlertidige botilbud efter § 107 ligger mellem 16-18 pct. (i Lolland og Vordingborg Kommuner) og 47-51 pct. (i Odsherred, Lejre og Ringsted Kommuner). I en gennemsnitlig RS17-kommune er der 35 pct. af det samlede antal botilbudsmodtagere, der bor i botilbud efter servicelovens § 107.

Andelen af borgere i længerevarende botilbud efter § 108 svinger fra 19-22 pct. (i Holbæk og Sorø Kommuner) og op til 55-58 pct. (i Køge og Guldborgsund Kommuner). I en gennemsnitlig RS17-kommune er der 39 pct. af det samlede antal botilbudsmodtagere, der bor i botilbud efter servicelovens § 108.

Table 4.2 Fordeling af botilbudsmodtagere på tilbudstype, 2014

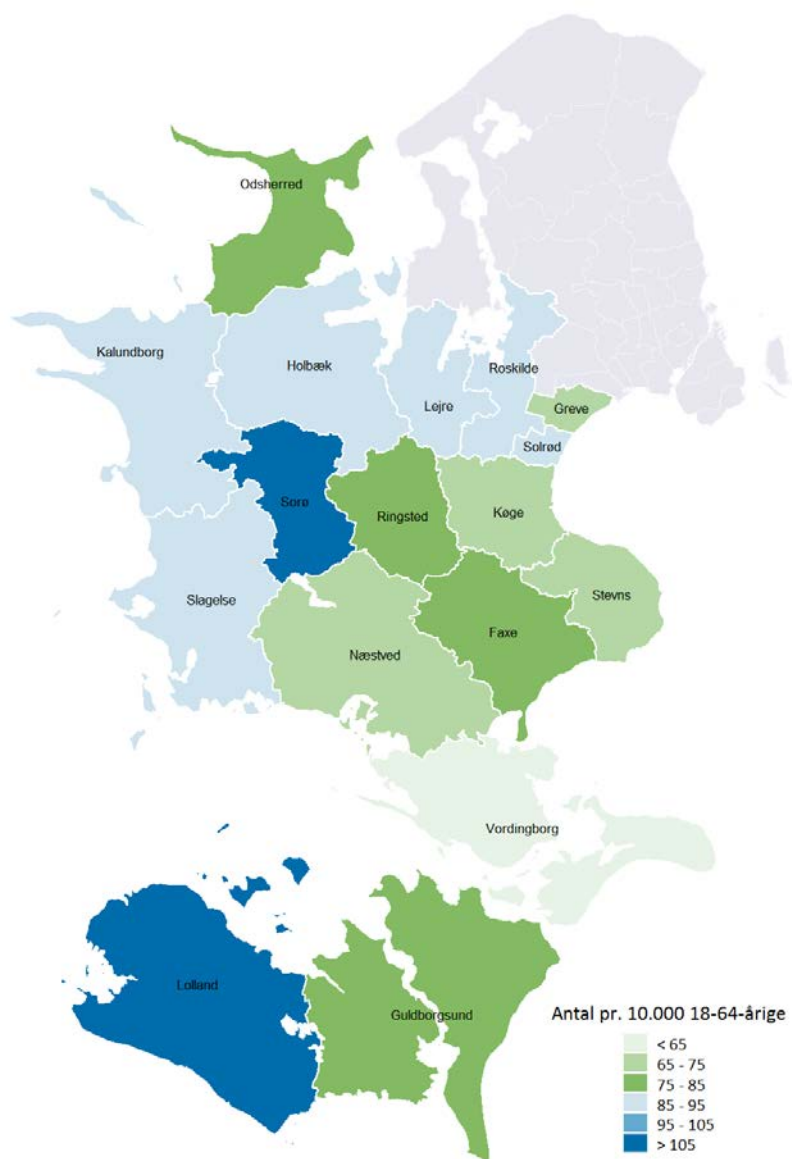
	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længerevarende botilbud	ABL § 105 botilbudslignende boformer	Botilbud i alt
Faxe	34 %	35 %	30 %	100 %
Greve	38 %	32 %	31 %	100 %
Guldborgsund	30 %	58 %	12 %	100 %
Holbæk	37 %	19 %	44 %	100 %
Kalundborg	29 %	51 %	20 %	100 %
Køge	42 %	55 %	3 %	100 %
Lejre	50 %	41 %	9 %	100 %
Lolland	16 %	35 %	49 %	100 %
Næstved	33 %	50 %	17 %	100 %
Odsherred	47 %	43 %	10 %	100 %
Ringsted	51 %	40 %	9 %	100 %
Roskilde	33 %	37 %	30 %	100 %
Slagelse	31 %	47 %	22 %	100 %
Solrød	28 %	32 %	40 %	100 %
Sorø	38 %	22 %	40 %	100 %
Stevns	32 %	47 %	22 %	100 %
Vordingborg	18 %	23 %	58 %	100 %
Region Sjælland (uvægtet gns.)	35 %	39 %	26 %	100 %
Region Sjælland (vægtet gns.)	34 %	40 %	26 %	100 %

Kilde: Data stammer fra kommunernes indberetninger til Rammeaftalesekretariatet i hhv. foråret 2015 (tal for § 107 og § 108) og efteråret 2015 (tal for § 105).

Som nævnt skal man være opmærksom på, at visse kommuner ikke har haft mulighed for at udsønde eksternt købte pladser i tilbud efter almenboligloven. Det er vores indtryk, at det konkret er tilfældet i Ringsted Kommune, men det kan godt gælde flere steder, uden at KORA er vidende derom. I disse kommuner – og dermed også generelt set – vil der derfor formentlig være en tendens til at undervurdere andelen af botilbudsmodtagere, der bor i botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte.

Forskellene mellem de 17 kommuners *samlede brugerandele* i botilbud og botilbudslignende boformer pr. 18-64-årig indbygger i 2014 er illustreret på landkortet i figur 4.1.

Figur 4.1 RS17-kommunernes brugerandele i botilbud og botilbudslignende boformer, 2014
(brugere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere)

4.2.2 Udvikling i brugerandele 2010-2014

I dette afsnit kigger vi på, hvordan brugerandelene på området for voksne handicappede og sindslidende har udviklet sig i de enkelte kommuner inden for Region Sjælland. Tabel 4.3 viser den procentvise udvikling i RS17-kommunernes brugerandele i perioden fra 2010 til 2014, fordelt på de fem delområder.

Det fremgår af tabel 4.3, at der i RS17-kommunerne, set under ét, har været en stigning på 30 pct. i det samlede antal borgere i botilbud og botilbudslignende boformer i perioden fra 2010 til 2014, opgjort pr. 10.000 18-64-årige. Dette tal dækker over en samlet stigning på 51 pct. i antallet af borgere i botilbud efter servicelovens § 107, et uændret antal borgere i

botilbud efter servicelovens § 108 og en samlet stigning på 84 pct. i antallet af borgere i botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte.

I samme periode er antallet af modtagere af § 85-støtte i eget hjem samlet set steget med 40 pct., mens antallet af BPA-ordninger er steget med 9 pct.

Table 4.3 Procentvis udvikling i antal modtagere af botilbud og støtte pr. 10.000 18-64-årige, 2010-2014

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Længere- varende botilbud	ABL § 105 botil- budslig- nende boformer	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85- støtte i eget hjem*
Faxe	44 %	39 %	102 %	55 %	-31 %	49 %	-13 %
Greve	106 %	5 %	-12 %	20 %	-35 %	15 %	318 %
Guldborgsund	63 %	13 %	48 %	29 %	6 %	27 %	19 %
Holbæk	99 %	-32 %	23 %	22 %	-1 %	20 %	70 %
Kalundborg	41 %	21 %	-35 %	7 %	-24 %	5 %	55 %
Køge**	89 %	30 %	-	55 %	21 %	52 %	26 %
Lejre**	110 %	12 %	-	65 %	45 %	64 %	373 %
Lolland	-13 %	-28 %	1.030 %	40 %	35 %	40 %	10 %
Næstved	38 %	4 %	772 %	35 %	2 %	33 %	47 %
Odsherred	55 %	-7 %	-69 %	-9 %	67 %	-3 %	58 %
Ringsted	36 %	2 %	177 %	25 %	49 %	26 %	26 %
Roskilde**	6 %	-14 %	-	34 %	58 %	34 %	7 %
Slagelse	65 %	4 %	58 %	29 %	-9 %	28 %	45 %
Solrød***	-	-	-	-	2 %	-	-
Sorø	73 %	-23 %	155 %	51 %	64 %	51 %	114 %
Stevns****	55 %	0 %	38 %	21 %	4 %	21 %	-
Vording- borg*****	-	-	-	-	112 %	-	50 %
Region Sjælland (uvægtet gns.)	54 %	0 %	75 %	30 %	14 %	29 %	46 %
Region Sjælland (vægtet gns.)	51 %	0 %	84 %	30 %	9 %	28 %	40 %

Note: * Antallet af borgere med § 85-støtte i eget hjem er opgjort som det samlede antal modtagere af § 85-støtte fratrukket antallet af borgere i botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte.

** Køge, Lejre og Roskilde Kommuner har registreret 0 borgere i botilbudslignende almene boliger i 2010.

*** Solrød Kommune har ikke indberettet brugertal i 2010, bortset fra tal for § 96.

**** Stevns Kommune har i 2014 indberettet antal helårspersoner med § 85-støtte, hvilket netop for denne ydelse ikke er sammenligneligt med de øvrige kommuners tal, der er opgjort som antal CPR-numre.

***** Vordingborg Kommune har ikke indberettet sammenlignelige brugertal for botilbud i 2010.

Generelt skal det bemærkes, at de i tabellen angivne gennemsnitlige udviklinger i Region Sjælland er beregnet på baggrund af alle de kommuner, der har sammenlignelige tal i både 2010 og 2014. Det vil fx sige, at Vordingborg og Solrød Kommuner ikke indgår i gennemsnit for botilbud.

Kilde: Beregninger på baggrund af 2010-tal fra KORA og Danmarks Statistik samt 2014-tal fra RS17.

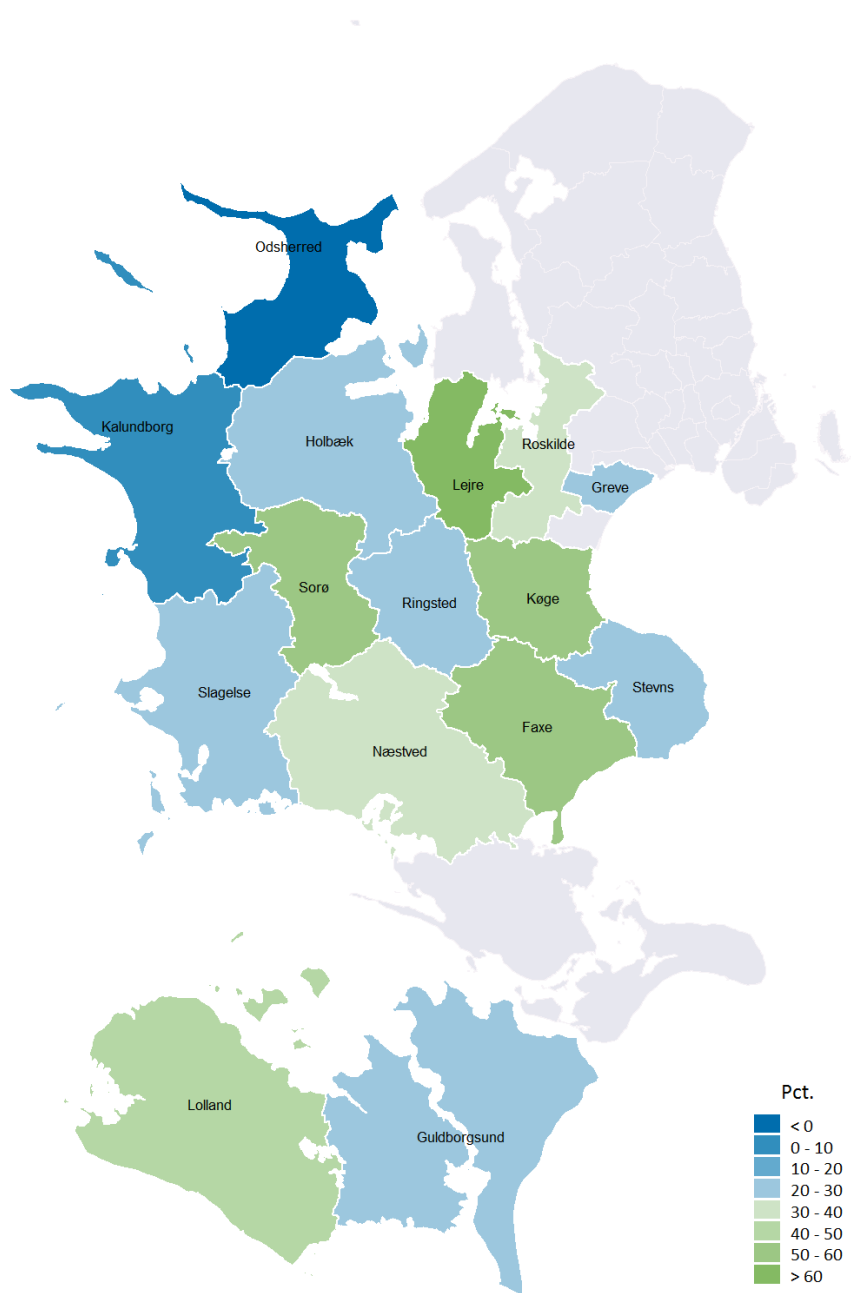
De samlede udviklinger dækker over visse forskelle i udviklingen i brugerandelene mellem kommunerne i Region Sjælland. Langt de fleste kommuner, 14 (ud af 15), har dog haft stigende brugertal, når man ser på botilbud samlet. Kun Odsherred Kommune har haft et fald i det samlede antal botilbudsmodtagere på 9 pct. De største stigninger har været på 51-55 pct. (i Sorø, Faxe og Køge Kommuner) og 65 pct. (i Lejre Kommune).

Der har også været forskel på udviklingen i brugertallet i de forskellige typer af botilbud. De fleste RS17-kommuner har dog haft stigende brugerandele i både § 107-botilbud (14 af 15 kommuner), i § 108-botilbud (9 af 15 kommuner) og i botilbudslignende almene boliger (9 af 12 kommuner). Særligt i de sidstnævnte botilbudstyper har der tilsyneladende været endog meget store stigninger i nogle kommuner. Igen er det vigtigt at være opmærksom på de forbehold, der er for sammenligneligheden i disse data, jf. afsnit 4.1.

Ser vi dernæst på indsatser i borgerens eget hjem, har de fleste RS17-kommuner (12) haft stigende brugerandele i handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96, mens 5 kommuner har haft faldende brugerandele. De største fald har været på 31-35 pct. (i Faxe og Greve Kommuner) og de største stigninger har været på 64-67 pct. (i Odsherred og Sorø Kommuner) og 112 pct. (i Vordingborg Kommune). Endelig har 14 (ud af 15) RS17-kommuner haft stigende brugerandele med § 85-støtte i eget hjem, mens kun én kommune har haft faldende (Faxe Kommune). De største stigninger er på 114 pct. (i Sorø Kommune) og helt op til over 300 pct. (i Greve og Lejre Kommuner).

Forskellene i udviklingen i de 17 kommuners samlede andel botilbudsmodtagere fra 2010 til 2014 er illustreret på landkortet i figur 4.2.

Figur 4.2 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes samlede brugerandel i botilbud og botilbudslignende boformer, 2010-2014

Note: Vordingborg og Solrød Kommuner er grå på landkortet, da der pga. manglende indberetninger ikke kan beregnes en udvikling i den samlede brugerandel i botilbud for disse kommuner.

Tabel 4.4 viser brugerandelen i de tre typer af botilbud samlet set i 2010 og 2014, indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland i det pågældende år.

Tabel 4.4 Antal borgere i botilbud og botilbudslignende boformer, opgjort pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, 2010 og 2014 (uvægtet gennemsnit for RS17-kommunerne)

		2010	2014
Regionsgennemsnit	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	66	83
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Faxe	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	55	85
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	83	102
Greve	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	54	65
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	82	78
Guldborgsund	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	58	75
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	88	90
Holbæk	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	70	86
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	106	103
Kalundborg	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	85	91
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	129	109
Køge	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	46	70
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	69	84
Lejre	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	52	86
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	79	103
Lolland	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	78	109
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	118	131
Næstved	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	55	74
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	84	89
Odsherred	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	90	82
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	136	98
Ringsted	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	63	78
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	95	94
Roskilde	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	67	90
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	101	108
Slagelse	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	71	92
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	108	110
Solrød	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	.	90
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	.	109
Sorø	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	88	133
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	133	159
Stevns	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	58	70
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	88	84
Vordingborg	Antal brugere pr. 10.000 18-64-årige	.	40
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	.	48

Note: Antallet af borgere er i 2010 opgjort som antal helårspersoner, mens de i 2014 er opgjort som antal CPR-numre. Kilde: 2010-dataene stammer fra KORAs indsamling af brugertal ved hjælp af et spørgeskema i 2011. 2014-dataene stammer fra RS17's indsamling af brugertal i to omgange i foråret og efteråret 2015.

Tallene i tabel 4.4 giver et billede af, hvordan den enkelte kommunes samlede brugerandel i botilbud har udviklet sig fra 2010 til 2014, set i forhold til de øvrige kommuner i Region

Sjælland. Det ses, at der er en vis forskel mellem kommunerne. I ni kommuner er brugerandelen steget mere end i en gennemsnitlig RS17-kommune. I seks kommuner er brugerandelen steget mindre.

De to kommuner, hvis brugerandel i botilbud er steget mest i forhold til gennemsnittet, er Sorø og Lejre Kommuner, der ligger henholdsvis 26 og 24 indekspoint højere i 2014 end i 2010. Der er dog forskel på de to kommuner. Sorø Kommune er gået fra indeks 133 i 2010 til indeks 159 i 2014. Det vil sige, at hvor kommunen i 2010 havde 33 pct. flere botilbudsmottagere end gennemsnittet i Region Sjælland, set i forhold til sit indbyggertal, har den 59 pct. flere i 2014. Lejre Kommune er gået fra indeks 79 i 2010 til indeks 103 i 2014. Det vil sige, at hvor kommunen i 2010 havde 21 pct. færre botilbudsmottagere end gennemsnittet i Region Sjælland, set i forhold til sit indbyggertal, har den 3 pct. flere i 2014.

Den kommune, hvis brugerandel i botilbud er faldet mest i forhold til gennemsnittet, er Odsherred Kommune, der ligger 38 indekspoint lavere i 2014 end i 2010. Kommunens brugerandel er gået fra indeks 136 i 2010 til indeks 98 i 2014. Det vil sige, at hvor kommunen i 2010 havde 36 pct. flere botilbudsmottagere end gennemsnittet i Region Sjælland, set i forhold til sit indbyggertal, har den 2 pct. færre i 2014.

Tabel 4.5 viser spændvidden i brugerandelen inden for RS17 i henholdsvis 2010 og 2014. Det ses, at forskellene mellem kommunerne tilsyneladende er blevet større i løbet af perioden. Således er det maksimale spænd mellem kommunerne 68 indekspoint i 2010, men 111 indekspoint i 2014. Den laveste værdi i 2010 er indeks 69, dvs. 31 pct. under gennemsnittet, mens den højeste er indeks 136, dvs. 36 pct. over gennemsnittet i RS17. I 2014 er den laveste værdi indeks 48, dvs. 52 pct. under gennemsnittet, mens den højeste er indeks 159, dvs. 59 pct. over gennemsnittet inden for de 17 sjællandske kommuner. Ser man bort fra de ekstreme værdier, dvs. de to kommuner med henholdsvis den laveste og den højeste værdi i det enkelte år, er spændet mellem kommunerne dog næsten ens i 2010 og 2014.

Tabel 4.5 Spændvidde inden for RS17 i indekseret brugerandel i botilbud og botilbudsliggende boformer, 2010 og 2014

	2010	2014
Alle kommuner		
Største brugerandel (indeks)	136	159
Mindste brugerandel (indeks)	69	48
Spændvidde (indekspoint)	68	111
Eksklusive yderpunkter (maks. og min.)		
Største brugerandel (indeks)	133	131
Mindste brugerandel (indeks)	79	78
Spændvidde (indekspoint)	54	53
Gennemsnit		
Regionsgennemsnit (uvægtet gennemsnit, antal modtagere pr. 10.000 18-64-årige)	66	83
Antal kommuner	15	17

Note: Brugerandelen er opgjort som antal botilbudsmottagere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere og indekseret i forhold til regionsgennemsnittet i det enkelte år.

Kilde: Beregninger på baggrund af 2010-tal fra KORA og 2014-tal fra RS17.

5 Enhedsudgifter – udgifter pr. bruger

5.1 Fremgangsmåde

Undersøgelsen opgør enhedsudgiften som prisen pr. produceret serviceenhed, fx pr. borger i botilbud, i de 17 kommuner i Region Sjælland. Ved at sammenligne kommunernes enhedsudgifter kan man se på, hvor udgifterne er relativt høje set i forhold til den mængde af serviceydelser, der produceres. Enhedsudgiften afspejler formentlig en blanding af den enkelte kommunes serviceniveau og dens produktivitet. Enhedsudgifterne opgøres på fem delområder:

- Længerevarende botilbud efter servicelovens § 108
- Midlertidige botilbud efter servicelovens § 107
- Botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet § 85-støtte
- Handicaphjælperordning (BPA) efter servicelovens § 96
- Socialpædagogisk støtte efter servicelovens § 85 i alt.

Datakilder

I opgørelsen af enhedsudgifter anvendes udgiftstallene fra Danmarks Statistik, som beskrevet i kapitel 3¹³, og brugertallene fra henholdsvis Danmarks Statistik, KORA og RS17, som beskrevet i kapitel 4.

Undersøgelsen sammenligner de sjællandske kommuner med hinanden og med regionsgennemsnittet. Da oplysningerne om brugertal i 2014 kun er indsamlet for kommunerne i Region Sjælland, giver analysens datagrundlag dog ikke mulighed for at sammenligne Region Sjælland med de øvrige regioner eller landsgennemsnittet.

Datas validitet og sammenlignelighed

I forhold til datas validitet og sammenlignelighed gælder de samme forbehold og usikkerheder, som er beskrevet i kapitel 3 og 4. Derudover er der visse særlige problemer med at foretage en direkte kobling af udgifts- og brugertal på det specialiserede voksenområde.

Det væsentligste problem knytter sig til sammenblandingen af især udgifterne til § 85-støtte i eget (private) hjem og i botilbudslignende boformer efter almenboligloven. Vi har ingen fornuftig fordelingsnøgle til at opdele disse udgifter på de to brugergrupper. Derfor har vi opgjøret to enhedsudgifter. For det første har vi delt de samlede udgifter med antallet af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven med tilknyttet støtte. For det andet har vi delt de samlede udgifter med den *samlede* gruppe modtagere af § 85-støtte. De to tal giver et fingerpeg om enhedsudgifterne til støtte i botilbudslignende almene boliger og eget hjem. Det skal dog kraftigt understreges, at sammenligningen er meget følsom, både over for forskelle i fordelingen af brugere på eget hjem og botilbudslignende almene boliger og over for forskelle mellem kommunerne i den gennemsnitlige tyngde af modtagerne i eget hjem. Der vil således være en tendens til at overvurdere enhedsudgiften pr. borger i botilbudslignende boformer efter almenboligloven, både generelt og i særlig grad for de kommuner, der har mange modtagere af § 85-støtte i eget hjem.

¹³ For BPA efter servicelovens § 96 benyttes udgifter konteret på 5.32.32 grp. 003.

Derudover har nogle kommuner som nævnt angivet, at de ikke har oplysninger om, hvorvidt eksternt købte botilbudspladser er opført efter almenboligloven eller efter serviceloven. Derfor har de fordelt de borgere, der køber botilbudspladser til eksternt, på midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven. Det betyder formentlig en tendens til at undervurdere omfanget af borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven, både generelt og i særlig grad for de kommuner, der køber flest pladser eksternt. I forhold til opgørelsen af enhedsudgifter i midlertidige og længerevarende botilbud efter serviceloven har det formentlig mindre betydning, da udgifterne må forventes at være fordelt i henhold til de oplysninger, kommunen har om borgerne. Dog kan det påvirke enhedsudgiften for borgere i botilbudslignende boformer efter almenboligloven i opadgående retning, jf. også diskussionen ovenfor.

I afsnit 5.2 sammenligner vi enhedsudgifterne i de 17 kommuner inden for Region Sjælland med hinanden og med det vægtede henholdsvis det uvægtede regionsgennemsnit. Vi ser først på udgifterne pr. bruger i 2014 og dernæst på udviklingen i enhedsudgifterne i perioden 2010-2014.

5.2 Kommunal benchmarking: sammenligning af kommunerne i Region Sjælland

I dette afsnit belyses følgende spørgsmål:

- Hvor store forskelle er der mellem kommunerne i Region Sjælland på, hvor meget en borger, der modtager et botilbud eller en BPA-ordning, koster?
- Har billedet ændret sig fra 2010 til 2014? Er enhedsudgifterne generelt steget eller faldet, og på hvilke typer af tilbud?
- Har der været forskel på udviklingen i enhedsudgifter mellem kommunerne i Region Sjælland fra 2010 til 2014? Og er der forskel på foranstaltningstyper?

5.2.1 Enhedsudgifter 2014

Tabel 5.1 viser RS17-kommunernes enhedsudgifter, dvs. udgifter pr. modtager på voksenområdet i 2014, fordelt på de fem delområder. Det fremgår af tabellen, at der er variation på tværs af kommunerne inden for regionen.

Gennemsnitligt set koster en borger, der bor i et botilbud eller en botilbudslignende almenbolig i Region Sjælland knap 681.000 kr. i 2014. De samlede enhedsudgifter til botilbud i de enkelte kommuner svinger fra 493.000 kr. (i Sorø Kommune) til 816.000-835.000 kr. (i Odsherred og Lolland Kommuner) og helt op til 919.000 kr. (i Guldborgsund Kommune). Guldborgsund Kommune bruger altså knap dobbelt så mange penge pr. botilbudsmodtager som Sorø Kommune. Til gengæld har Sorø Kommune næsten dobbelt så mange botilbudsmottagere som Guldborgsund Kommune, set i forhold til deres indbyggertal, jf. tabel 4.1 i afsnit 4.2. Generelt er der en vis tendens til, at jo flere botilbudsmottagere en kommune har, des mindre koster den enkelte modtager, jf. senere omtale (se figur 5.2 side 40).

Tabel 5.1 viser også de enkelte RS17-kommuners enhedsudgifter fordelt på de fem delområder. Her er der – som for det samlede botilbudsområde – forskel mellem kommunerne.

Tabel 5.1 Enhedsudgifter til botilbud og støtte, kr. pr. modtager, 2014

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	ABL § 105 botilbudslignende boformer*	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i alt
Faxe	491.933	719.839	504.472	576.474	1.083.500	593.282	151.056
Greve	562.147	704.123	1.055.182	757.756	728.600	756.221	201.510
Guldborgsund	612.588	689.355	2.779.500	919.443	656.813	904.436	138.975
Holbæk	431.374	759.167	590.536	562.763	1.176.667	597.512	130.566
Kalundborg	847.338	487.223	1.109.588	716.200	834.385	721.933	141.473
Køge	438.307	703.925	5.640.429	735.992	958.235	750.636	132.050
Lejre	562.508	689.815	1.155.417	669.298	1.451.571	708.978	76.602
Lolland	713.721	1.538.053	371.061	835.358	1.009.167	842.807	79.297
Næstved	386.429	868.544	618.333	668.033	1.472.091	691.809	49.933
Odsherred	768.623	702.391	1.521.000	816.236	617.636	790.535	166.533
Ringsted	641.420	682.078	924.214	682.686	831.167	688.085	59.353
Roskilde	729.173	790.308	203.097	596.364	1.065.000	604.497	39.672
Slagelse	550.145	725.302	672.780	659.447	947.750	664.823	113.376
Solrød	543.065	797.694	606.705	650.874	353.772	640.540	196.287
Sorø	448.698	660.160	444.380	493.329	723.125	501.119	119.541
Stevns**	678.464	695.537	695.947	690.193	861.000	692.112	-
Vordingborg***	640.949	660.024	-	656.505	1.264.750	679.243	107.637
Region Sjælland (uvægtet gns.)	590.993	757.267	1.180.790	687.468	943.249	695.798	118.991
Region Sjælland (vægtet gns.)	573.729	762.799	690.246	680.872	933.357	691.561	106.991

Note: * Som beskrevet i afsnit 5.1 er der af flere årsager særlig usikkerhed forbundet med enhedsudgifterne for borgere i botilbudslignende almene boliger.

** Stevns Kommune har i 2014 indberettet antal helårspersoner med § 85-støtte, hvilket netop for denne ydelse ikke er sammenligneligt med de øvrige kommuners tal, der er opgjort som antal CPR-numre. Derfor er der ikke beregnet en enhedsudgift for Stevns Kommune for § 85 i alt, ligesom kommunen ikke indgår i beregning af gennemsnit for § 85-støtte i alt.

*** Vordingborg Kommune har konteret samtlige udgifter til borgere i botilbudslignende almene boliger på funktion 5.50 Længerevarende botilbud. Derfor er disse borgere i opgørelsen af enhedsudgiften lagt sammen med antallet af borgere i botilbud efter servicelovens § 108 for at få en retvisende enhedsudgift. Det betyder også, at der ikke kan beregnes en særskilt enhedsudgift for borgere i botilbudslignende almene boliger i Vordingborg Kommune. Derfor indgår kommunens udgifter på funktion 5.33 ikke i beregningen af dens enhedsudgift for botilbud i alt samt botilbud og BPA i alt, og heller ikke i beregning af regionsgennemsnit for botilbudslignende almene boliger, botilbud i alt samt botilbud og BPA i alt.

Ser vi først på de forskellige typer af botilbud, er borgere i § 108-botilbud gennemsnitligt lidt dyrere end borgere i § 107-botilbud og botilbudslignende almene boliger. En gennemsnitlig modtager af botilbud efter § 108 i Region Sjælland koster således 763.000 kr. i 2014. Den gennemsnitlige enhedsudgift for modtagere af § 107-tilbud er 574.000 kr., mens den for modtagere af botilbudslignende boformer efter almenboligloven er 690.000 kr. Særligt sidstnævnte tal skal dog tages med forbehold, jf. afsnit 5.1.

Dataforbeholdene gælder også, når man ser på variationen i enhedsudgifter mellem RS17-kommunerne, der tilsyneladende er størst for netop borgere i botilbudslignende almene boliger. Enhedsudgiften til botilbudslignende almene boliger varierer således med en faktor 28

mellem kommunerne i Region Sjælland. I fortolkningen af disse tal er det meget væsentligt at se dem i sammenhæng med en række andre tal i rapporten. Tag som eksempel kommunerne med de højeste enhedsudgifter til botilbudslignende almene boliger, Køge og Guldborgsund Kommuner. De har udgifter på henholdsvis 2,8 og 5,6 mio. kr. pr. modtager af § 85-støtte i botilbudslignende almene boliger. Det lyder urimeligt højt. Disse to kommuner har dog også relativt få beboere pr. 10.000 18-64-årige indbyggere, jf. tabel 4.1. De fleste af de to kommuners udgifter til § 85-støtte går således formentlig til § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem. Ser man på enhedsudgiften pr. modtager af § 85-støtte *i alt*, dvs. inkl. i eget hjem, ligger både Køge og Guldborgsund da også relativt tæt på den gennemsnitlige RS17-kommune, med 130.000-140.000 kr. pr. modtager. Eksemplet illustrerer den tidligere omtalte generelle tendens til at overvurdere enhedsudgiften pr. borger i botilbudslignende boformer efter almenboligloven, især i de kommuner, der har mange modtagere af § 85-støtte i eget hjem, jf. afsnit 5.1.

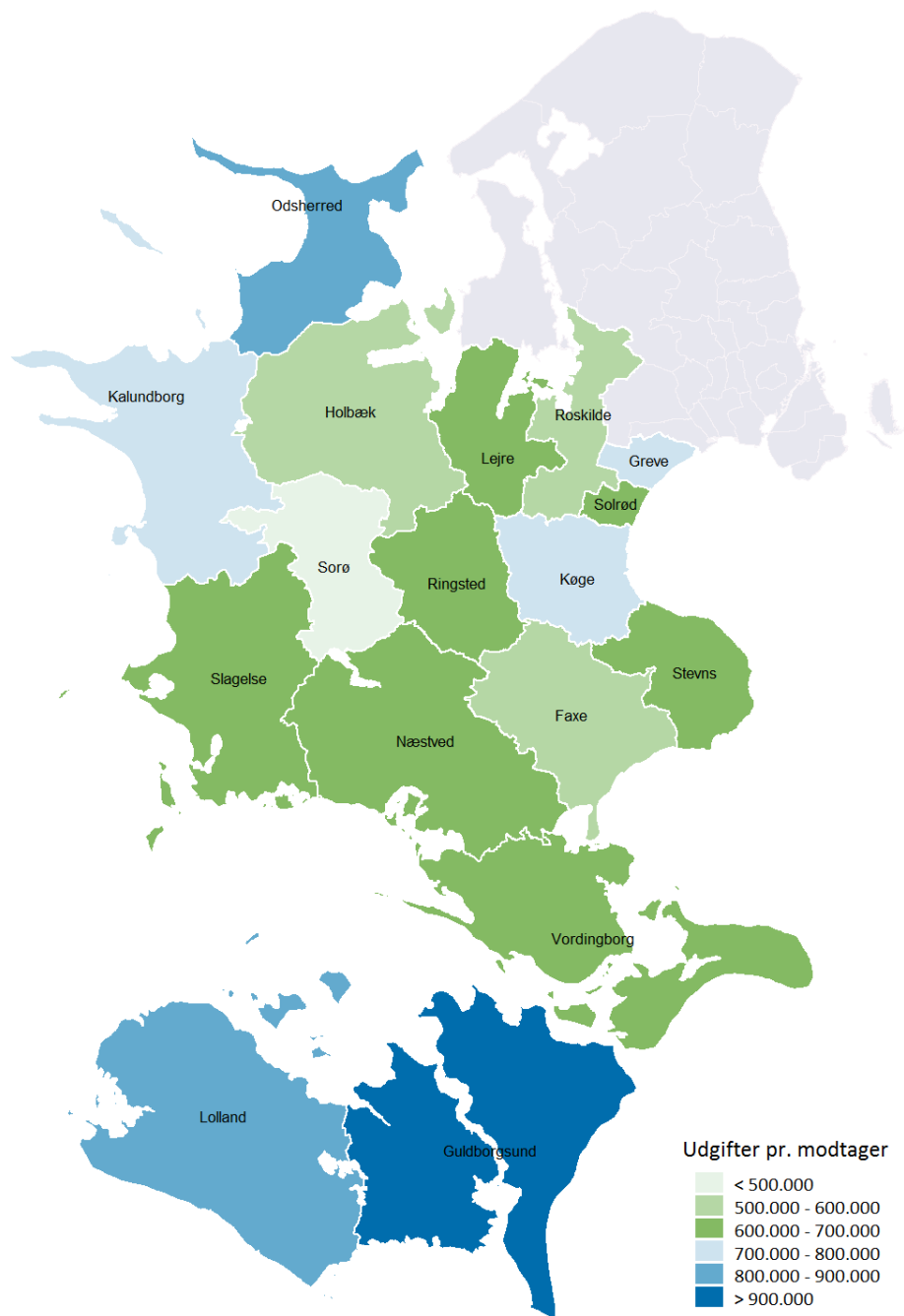
Enhedsudgifterne til botilbud efter servicelovens § 107 svinger med en faktor 2, mens enhedsudgifterne for botilbud efter servicelovens § 108 svinger med en faktor 3 mellem kommunerne i Region Sjælland. Blandt RS17-kommunerne svinger enhedsudgiften i § 107-tilbud fra 386.000 kr. pr. modtager (i Næstved Kommune) over 431.000-438.000 kr. (i Holbæk og Køge Kommuner) til 714.000-729.000 kr. (i Lolland og Roskilde Kommuner) og helt op til 847.000 kr. pr. modtager (i Kalundborg Kommune). Enhedsudgiften i § 108-tilbud svinger i de enkelte kommuner fra 487.000 kr. pr. modtager (i Kalundborg Kommune) over 868.500 kr. (i Næstved Kommune) og helt op til 1,54 mio. kr. pr. modtager (i Lolland Kommune).

Ser vi dernæst på indsatser i borgerens eget hjem, er der en faktor 4 til forskel mellem kommunerne i Region Sjælland, når man ser på enhedsudgifter til handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96. I gennemsnit koster det 933.000 kr. pr. borger med BPA-ordning i 2014 i RS17, samlet set. Tallet svinger fra 354.000 kr. (i Solrød Kommune) og op til 1,5 mio. kr. pr. modtager (i Lejre og Næstved Kommuner). Syv RS17-kommuner har enhedsudgifter over 1 mio. kr. på området, mens de fleste RS17-kommuner, nemlig ni, har enhedsudgifter mellem 615.000 kr. og 960.000 kr. pr. BPA-modtager.

Endelig har vi opgjort enhedsudgiften for § 85-støtte i borgerens eget (private) hjem og botilbudslignende almene boliger, set under ét. Som nævnt i afsnit 4.1 er antallet af § 85-modtagere opgjort sådan, at hver borger tæller som én, uanset hvor mange ugentlige støttetimer vedkommende er visiteret til. Enhedsudgifterne for § 85-støtte i alt varierer med en faktor 5 mellem kommunerne inden for Region Sjælland, hvilket understreger vigtigheden af at tage forbehold for tallenes validitet og sammenlignelighed. Roskilde Kommune har de laveste enhedsudgifter med knap 40.000 kr. pr. § 85-modtager. Fire kommuner (Næstved, Ringsted, Lolland og Lejre Kommuner) har enhedsudgifter mellem 40.000 kr. og 80.000 kr. pr. modtager af § 85-støtte. De højeste enhedsudgifter har Faxe, Odsherred, Solrød og Greve Kommuner med mellem 150.000 kr. og 200.000 kr. pr. modtager af § 85-støtte.

Forskellene mellem de 17 kommuners samlede enhedsudgifter i botilbud og botilbudslignende boformer i 2014 er illustreret på landkortet i figur 5.1.

Figur 5.1 RS17-kommunernes enhedsudgifter i botilbud og botilbudslignende boformer, 2014 (kr. pr. modtager)

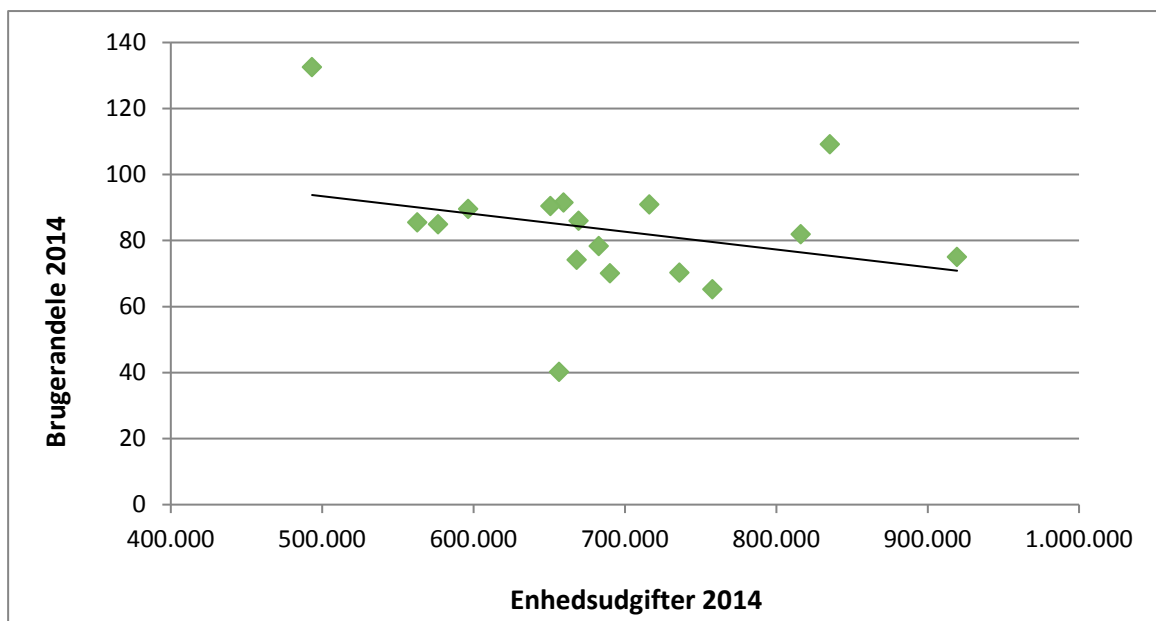

Som nævnt er der generelt en vis tendens til, at jo højere brugerandel en kommune har, des mindre koster den enkelte modtager. Og omvendt, at jo lavere brugerandel der er i en kommune, des dyrere er den enkelte modtager.¹⁴ Sammenhængen er illustreret i figur 5.2. Det

¹⁴ Den parvise korrelation er -0,292.

fundne mønster stemmer overens med resultaterne af en tidligere KORA-analyse af alle landets kommuner i 2009-2010.¹⁵ En mulig forklaring på den fundne tendens kan være, at det gennemsnitlige behov – og dermed det gennemsnitlige støtteomfang og den gennemsnitlige udgiftstygde – blandt modtagerne er mindre, jo flere af en kommunes borgere, der bor i botilbud. En anden forklaring kan være, at eventuelle stordriftsfordele alt andet lige vil være vanskeligere at realisere, jo lavere brugerandelen er.

Figur 5.2 Sammenhæng mellem RS17-kommunernes brugerandele og enhedsudgifter i 2014, botilbud og botilbudslignende boformer i alt

Note: Pearson's korrelationskoefficient er -0,292 mellem de to variable.

5.2.2 Udvikling i enhedsudgifter 2010-2014

I dette afsnit kigger vi på, hvordan enhedsudgifterne på området for voksne handicappede og sindslidende har udviklet sig i de enkelte kommuner inden for Region Sjælland. Tabel 5.2 viser den procentvise udvikling i RS17-kommunernes enhedsudgifter i perioden fra 2010 til 2014, fordelt på de fem delområder.

Det fremgår af tabel 5.2, at der i RS17-kommunerne samlet set har været et fald på 14 pct. i udgiften pr. borger i botilbud og botilbudslignende boformer i perioden fra 2010 til 2014. Dette tal dækker over et samlet fald på 22 pct. i udgiften pr. borger i botilbud efter service-lovens § 107, et samlet fald på 4 pct. i udgiften pr. borger i botilbud efter servicelovens § 108 og et samlet fald på 18 pct. i udgiften pr. borger i botilbudslignende almene boliger med tilknyttet § 85-støtte.

I samme periode er udgiften pr. modtager af § 85-støtte i alt faldet med 15 pct., mens udgiften pr. BPA-ordning har været uændret i de sjællandske kommuner, set under ét.

¹⁵ "Sammenhænge på botilbudsområdet" (KORA, 2012).

Table 5.2 Procentvis udvikling i enhedsudgifter, kr. pr. modtager, 2010-2014 (udvikling i faste 2014-priser)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	ABL § 105 botilbudslignende boformer	Botilbud i alt	§ 96 BPA	Botilbud og BPA i alt	§ 85-støtte i alt
Faxe	2 %	-38 %	-33 %	-29 %	-8 %	-30 %	29 %
Greve	-18 %	-24 %	162 %	16 %	74 %	19 %	-5 %
Guldborgsund	-26 %	-17 %	-35 %	-23 %	-30 %	-23 %	-20 %
Holbæk	-48 %	16 %	17 %	-11 %	4 %	-10 %	-8 %
Kalundborg	26 %	-13 %	70 %	17 %	52 %	18 %	-16 %
Køge*	-43 %	-11 %	-	-6 %	18 %	-4 %	-24 %
Lejre*	-23 %	-14 %	-	-13 %	78 %	-9 %	-77 %
Lolland	13 %	87 %	-92 %	-16 %	5 %	-15 %	-30 %
Næstved	-9 %	-34 %	-49 %	-35 %	-14 %	-34 %	184 %
Odsherred	-28 %	6 %	192 %	12 %	-38 %	5 %	-17 %
Ringsted	-15 %	-11 %	-46 %	-15 %	-28 %	-15 %	14 %
Roskilde*	-23 %	15 %	-	-25 %	9 %	-24 %	-42 %
Slagelse	-20 %	15 %	-27 %	-5 %	-2 %	-5 %	-21 %
Solrød**	-	-	-	-	114 %	-	-15 %
Sorø	-35 %	-6 %	-26 %	-27 %	-35 %	-27 %	-15 %
Stevns***	13 %	-10 %	-21 %	-8 %	-8 %	-8 %	-
Vordingborg****	-	-	-	-	-	-	-
Region Sjælland (uvægtet gns.)	-18 %	-5 %	-33 %	-13 %	0 %	-13 %	-22 %
Region Sjælland (vægtet gns.)	-22 %	-4 %	-18 %	-14 %	0 %	-14 %	-15 %

Note: * Køge, Lejre og Roskilde Kommuner har registreret 0 borgere i botilbudslignende almene boliger i 2010. Derfor kan der ikke beregnes en udvikling i enhedsudgiften for botilbudslignende almene boliger i de tre kommuner. Derudover indgår de tre kommuners udgifter på funktion 5.33 ikke i beregningen af deres enhedsudgift for botilbud i alt i 2010 og heller ikke i beregning af regionsgennemsnit for botilbudslignende almene boliger, botilbud i alt samt botilbud og BPA i alt i 2010.

** Solrød Kommune har ikke indberettet brugertal i 2010, bortset fra § 96 og § 85 i alt (begge tal kommer fra Danmarks Statistik).

*** Stevns Kommune har ikke indberettet sammenlignelige brugertal for § 85-støtte i 2014.

**** Vordingborg Kommune har ikke kunnet levere valide udgiftstal i 2010.

Generelt skal det bemærkes, at de i tabellen angivne gennemsnitlige udviklinger i Region Sjælland er beregnet på baggrund af de kommuner, der på de pågældende delområder har sammenlignelige tal i både 2010 og 2014.

De samlede udviklinger dækker over visse forskelle i udviklingen i enhedsudgifterne mellem kommunerne i Region Sjælland. Langt de fleste kommuner, 12 (ud af 15), har dog haft faldende enhedsudgifter, når man ser på botilbud samlet set. Det største fald i de samlede enhedsudgifter til botilbud har været på 35 pct. (i Næstved Kommune), mens Guldborgsund, Roskilde, Sorø og Faxe Kommuner har haft fald på 23-29 pct. Odsherred, Greve og Kalundborg Kommuner har derimod haft stigninger på 12-17 pct.

Der har også været en vis forskel på udviklingen i enhedsudgiften i de forskellige typer af botilbud. De fleste RS17-kommuner har dog haft faldende enhedsudgifter i § 107-botilbud (11 kommuner af 15), i § 108-botilbud (10 kommuner af 15) og i botilbudslignende almene

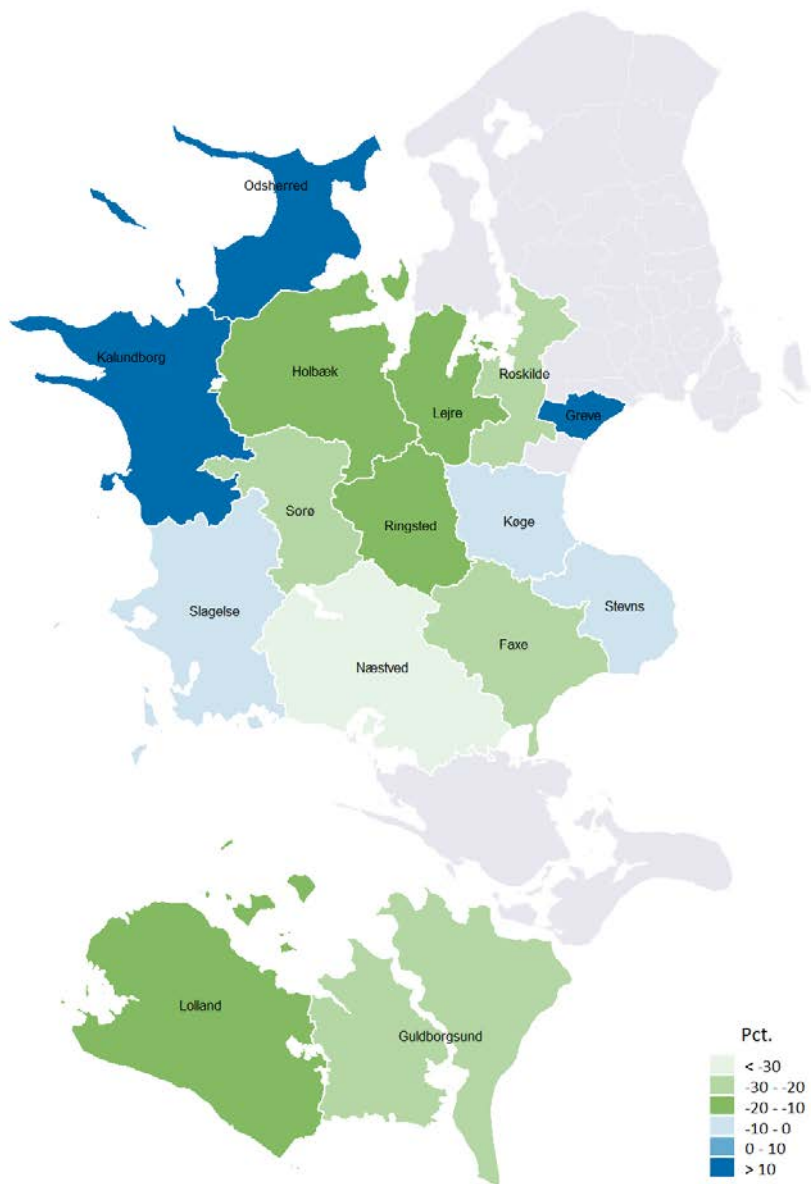
boliger (8 kommuner af 12). Særligt i de sidstnævnte botilbudstyper har der dog tilsyneladende også været relativt store stigninger i nogle kommuner.

Ser vi dernæst på indsatser i borgerens eget hjem, har otte RS17-kommuner (ud af 16) haft stigende enhedsudgifter til handicaphjælperordninger efter servicelovens § 96, mens otte kommuner har haft faldende enhedsudgifter. De største fald har været på 35 og 38 pct. (i Sorø og Odsherred Kommuner), og de største stigninger har været på 74-78 pct. (i Greve og Lejre Kommuner) og 114 pct. (i Solrød Kommune).

Endelig har 12 (ud af 15) RS17-kommuner haft faldende enhedsudgifter pr. modtager af § 85-støtte i eget hjem og botilbudslignende almene boliger, set under ét, mens 3 kommuner har haft stigende. De største fald er på 77 pct. (i Lejre Kommune) og 42 pct. (i Roskilde Kommune). Den største stigning er på 184 pct. (i Næstved Kommune).

Forskellene i udviklingen i de 17 kommuners samlede enhedsudgifter til botilbud fra 2010 til 2014 er illustreret på landkortet i figur 5.3.

Figur 5.3 Procentvis udvikling i RS17-kommunernes enhedsudgifter i botilbud og botilbudslignende boformer, 2010-2014 (udvikling i faste 2014-priser)

Note: Vordingborg og Solrød Kommuner er grå på landkortet, da der pga. manglende indberetninger ikke kan beregnes en udvikling i den samlede enhedsudgift i botilbud for disse kommuner.

Tabel 5.3 viser enhedsudgiften i de tre typer af botilbud samlet set i 2010 og 2014, indekseret i forhold til gennemsnittet for kommunerne i Region Sjælland i det pågældende år.

Tabel 5.3 Enhedsudgifter til botilbud til voksne handicappede og sindslidende, kr. pr. modtager, 2010 og 2014 (2014-priser, uvægtet gennemsnit for RS17-kommunerne)

		2010	2014
Regionsgennemsnit	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	794.637	687.468
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	100
Faxe	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	817.544	576.474
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	103	84
Greve	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	655.853	757.756
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	83	110
Guldborgsund	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	1.190.286	919.443
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	150	134
Holbæk	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	629.895	562.763
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	79	82
Kalundborg	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	614.369	716.200
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	77	104
Køge	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	780.837	735.992
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	98	107
Lejre	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	773.507	669.298
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	97	97
Lolland	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	990.790	835.358
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	125	122
Næstved	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	1.026.423	668.033
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	129	97
Odsherred	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	729.862	816.236
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	92	119
Ringsted	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	798.881	682.686
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	101	99
Roskilde	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	794.242	596.364
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	100	87
Slagelse	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	693.855	659.447
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	87	96
Solrød	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	.	650.874
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	.	95
Sorø	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	673.176	493.329
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	85	72
Stevns	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	750.038	690.193
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	94	100
Vordingborg	Enhedsudgifter, kr. pr. botilbudsmottager	.	656.505
	Indekseret (regionsgennemsnit = 100)	.	95

Tallene i tabel 5.3 giver et billede af, hvordan den enkelte kommunes samlede enhedsudgift til botilbud har udviklet sig fra 2010 til 2014 i forhold til de øvrige kommuner i Region Sjælland. Det ses, at der er forskel mellem kommunerne. I syv kommuner er enhedsudgiften

således steget mere end i en gennemsnitlig RS17-kommune. I syv kommuner er enhedsudgiften steget mindre, mens den i en enkelt kommune har udviklet sig netop som gennemsnittet. To kommuner har ikke indberettet brugertal i 2010.

De tre kommuner, hvis enhedsudgifter til botilbud er steget mest i forhold til gennemsnittet, er Odsherred, Kalundborg og Greve Kommuner, der ligger 27 indekspoint højere i 2014 end i 2010. Alle tre kommuner er gået fra at have enhedsudgifter under regionsgennemsnittet i 2010 til at have enhedsudgifter over gennemsnittet i 2014. Eksempelvis er Greve Kommune gået fra indeks 83 i 2010 til indeks 110 i 2014. Det vil sige, at hvor kommunen i 2010 havde 17 pct. lavere enhedsudgifter end gennemsnittet i Region Sjælland, har den 10 pct. højere enhedsudgifter i 2014.

Den kommune, hvis enhedsudgift til botilbud er faldet mest i forhold til gennemsnittet, er Næstved Kommune, der ligger 32 indekspoint lavere i 2014 end i 2010. Kommunen er gået fra indeks 129 i 2010 til indeks 97 i 2014. Det vil sige, at hvor kommunen i 2010 havde 29 pct. højere enhedsudgifter end gennemsnittet i Region Sjælland, har den 3 pct. lavere enhedsudgifter i 2014. Også Faxe og Guldborgsund Kommuner har haft faldende indeksværdier, med 16-19 point. Faxe Kommune er gået fra indeks 103 i 2010 til indeks 84 i 2014. Kommunen havde altså 3 pct. højere enhedsudgifter end gennemsnittet i Region Sjælland i 2010, men 16 pct. lavere enhedsudgifter i 2014. Guldborgsund Kommune er gået fra indeks 150 til indeks 134, og er altså i perioden rykket tættere på gennemsnittet, selvom den stadig har relativt høje enhedsudgifter i 2014.

Tabel 5.4 viser spændvidden i enhedsudgiften inden for RS17 i henholdsvis 2010 og 2014. Der er en tendens til, at forskellene mellem kommunerne er blevet mindre i perioden.

Tabel 5.4 Spændvidde inden for RS17 i indekseret enhedsudgift til botilbud og botilbudslignende boformer, 2010 og 2014

	2010	2014
Alle kommuner		
Højeste enhedsudgift (indeks)	150	134
Laveste enhedsudgift (indeks)	77	72
Spændvidde (indekspoint)	72	62
Eksklusive yderpunkter (maks. og min.)		
Højeste enhedsudgift (indeks)	129	122
Laveste enhedsudgift (indeks)	79	82
Spændvidde (indekspoint)	50	40
Gennemsnit		
Regionsgennemsnit (uvægtet gennemsnit, kr. pr. modtager, 2014-priser)	794.637	687.468
Antal kommuner	15	17

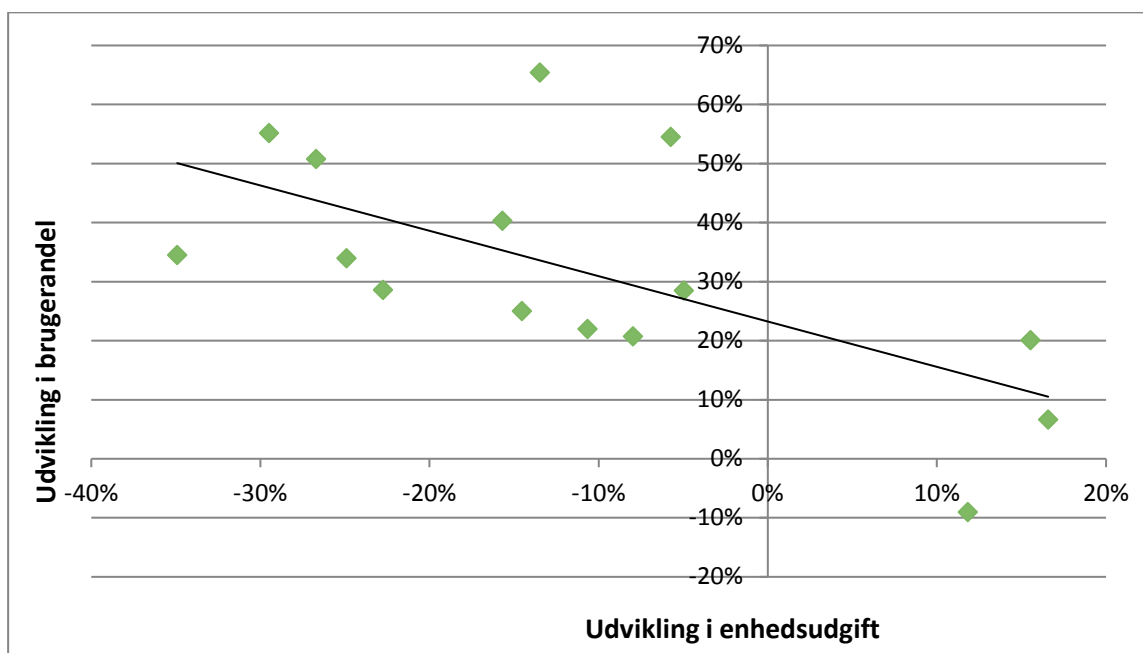
Note: Enhedsudgiften er opgjort som udgiften pr. botilbudsmottager og indekseret i forhold til regionsgennemsnittet i det enkelte år.

Således er det maksimale spænd mellem kommunerne 72 indekspoint i 2010, men 62 indekspoint i 2014, jf. tabel 5.4. Den laveste værdi i 2010 er indeks 77, dvs. 23 pct. under gennemsnittet, mens den højeste er indeks 150, dvs. 50 pct. over gennemsnittet i RS17. I 2014 er den laveste værdi indeks 72, dvs. 28 pct. under gennemsnittet, mens den højeste er indeks 134, dvs. 34 pct. over gennemsnittet inden for de 17 sjællandske kommuner.

Også hvis man ser bort fra de ekstreme værdier, dvs. de to kommuner med henholdsvis den laveste og den højeste værdi i det enkelte år, er spændet mellem kommunerne mindre i 2014 end i 2010.

Endelig har vi undersøgt, om der er en sammenhæng mellem udviklingen i kommunernes brugerandele og enhedsudgifter fra 2010 til 2014. Generelt er der en tendens til, at jo mere en kommunes brugerandel i botilbud er steget, jo mere er dens enhedsudgift faldet i perioden.¹⁶ Sammenhængen er illustreret i figur 5.4.

Figur 5.4 Sammenhæng mellem den procentvise udvikling i kommunernes brugerandele og enhedsudgifter 2010-2014, botilbud i alt

Note: Pearson's korrelationskoefficient er -0,629 mellem de to variable.

En mulig forklaring på den fundne tendens kan være, at det gennemsnitlige behov – og dermed det gennemsnitlige støtteomfang og den gennemsnitlige udgiftstygde – blandt modtagerne falder, når andelen af borgere, der bor i botilbud i en kommune, stiger.

¹⁶ Sammenhængen mellem kommunernes udvikling i henholdsvis samlet brugerandel i botilbud og samlet enhedsudgift i botilbud fra 2010 til 2014 har en korrelationskoefficient på -0,629.

Tabelbilag

Bilagstabel 1 Procentvis fordeling på ydelser af kommunernes samlede udgifter til voksne handicappede og sindslidende, fordelt på region, 2014 (vægtede gennemsnit)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe-midler til handicappede	I alt
Region Sjælland	21 %	34 %	19 %	6 %	1 %	13 %	5 %	100 %
Region Hovedstaden	17 %	39 %	16 %	7 %	2 %	14 %	6 %	100 %
Region Syddanmark	16 %	33 %	21 %	7 %	2 %	14 %	8 %	100 %
Region Midtjylland	15 %	18 %	37 %	9 %	2 %	13 %	6 %	100 %
Region Nordjylland	18 %	13 %	43 %	8 %	1 %	13 %	4 %	100 %
Hele landet	17 %	30 %	25 %	7 %	2 %	13 %	6 %	100 %

Bilagstabel 2 Udvikling i fordelingen af kommunernes udgifter på ydelser til voksne handicappede og sindslidende, fordelt på region, 2010-2014 (procentpoint, vægtede gennemsnit)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe-midler til handicappede
Region Sjælland	3 pt.	-3 pt.	3 pt.	0 pt.	0 pt.	-1 pt.	-1 pt.
Region Hovedstaden	3 pt.	-4 pt.	4 pt.	0 pt.	-1 pt.	-1 pt.	0 pt.
Region Syddanmark	-4 pt.	-4 pt.	9 pt.	0 pt.	0 pt.	-1 pt.	0 pt.
Region Midtjylland	2 pt.	-10 pt.	8 pt.	1 pt.	0 pt.	-2 pt.	0 pt.
Region Nordjylland	-13 pt.	-16 pt.	32 pt.	0 pt.	0 pt.	-3 pt.	-1 pt.
Hele landet	-1 pt.	-6 pt.	9 pt.	0 pt.	0 pt.	-1 pt.	0 pt.

Bilagstabel 3 Udvikling i fordelingen af RS17-kommunernes udgifter på ydelser til voksne handicappede og sindslidende, 2010-2014 (procentpoint)

	§ 107 Midlertidige botilbud	§ 108 Varige botilbud	§ 85 Socialpædagogisk støtte	§§ 95-96 Personlige hjælpere	§§ 97-99 Kontaktpersoner og ledsagere	§§ 103-104 Dagtilbud	§§ 112-114 Hjælpe midler til handicappede
Faxe	7 pt.	-7 pt.	5 pt.	-3 pt.	1 pt.	-3 pt.	0 pt.
Greve	6 pt.	-12 pt.	15 pt.	-1 pt.	-2 pt.	-2 pt.	-3 pt.
Guldborgsund	4 pt.	1 pt.	1 pt.	-1 pt.	0 pt.	0 pt.	-4 pt.
Holbæk	0 pt.	-5 pt.	9 pt.	0 pt.	2 pt.	0 pt.	-4 pt.
Kalundborg	9 pt.	-2 pt.	-1 pt.	0 pt.	-1 pt.	-3 pt.	-1 pt.
Køge	-1 pt.	0 pt.	-3 pt.	4 pt.	0 pt.	-1 pt.	0 pt.
Lejre	6 pt.	-10 pt.	-1 pt.	4 pt.	-2 pt.	1 pt.	1 pt.
Lolland	-2 pt.	6 pt.	-3 pt.	0 pt.	0 pt.	0 pt.	-1 pt.
Næstved	4 pt.	-14 pt.	9 pt.	0 pt.	0 pt.	-1 pt.	2 pt.
Odsherred	3 pt.	-1 pt.	-1 pt.	0 pt.	0 pt.	-2 pt.	0 pt.
Ringsted	2 pt.	-6 pt.	2 pt.	1 pt.	1 pt.	2 pt.	-2 pt.
Roskilde	-3 pt.	3 pt.	-1 pt.	-1 pt.	0 pt.	0 pt.	2 pt.
Slagelse	2 pt.	1 pt.	0 pt.	-1 pt.	0 pt.	-6 pt.	3 pt.
Solrød	10 pt.	-9 pt.	10 pt.	0 pt.	-5 pt.	-3 pt.	-3 pt.
Sorø	2 pt.	-10 pt.	12 pt.	1 pt.	-1 pt.	0 pt.	-4 pt.
Stevns	9 pt.	-7 pt.	0 pt.	-2 pt.	-2 pt.	-1 pt.	1 pt.
Vordingborg	-	-	-	-	-	-	-

**Det Nationale Institut
for Kommuner og Regioners
Analyse og Forskning**

Købmagergade 22
1150 København K
E-mail: kora@kora.dk
Telefon: 444 555 00